

KNJIŽICA ŠEESTA

NEDOVRŠENE PRIIČE
(ZA LAKU NOOČ I NEMIRAN SAN)

UZ DIETINJA PIITAANJA
ZA TEEŽAK (SUTRAŠNJI) DAAN

“ZAŠTO?”

*“Ako vam rekoh zemaljsko
pa ne vjerujete,
kako ćete vjrrovati
kad vam budem govorio nebesko?”*

*

*Daaj Otca da upoznamo,
i Krista, Siina NJegova,
i u'Te, Duha NJihova,
da vjerujemo sveudilj!*

¹NAASLOVI U KNJIŽICI (ŠEESTOJ)

“ <i>Non serviam Tibi!</i> ” - Zašto?	5
Ne uzsta več rođen od žene - Zašto?	8
<i>Isus priima naa'se križ</i> - Zašto?	10
“ <i>Bogataš i Lazar</i> ” farizejima - Zašto?	15
“ <i>Tko ima uši, neka čuje!</i> ” - Zašto?	16
Nii'su Ga pozvali u svoju škoolu - Zašto?	20
Otvrdnjuje koga hoće - Zašto?	22
Trii puuta od Istoga do “Istoga”? - Zašto?	26
N-CV bez “umro” - Zašto?	33
Marija na svatbi - Zašto?	35
“ <i>Ljudima je too nemoguće</i> ” - Zašto?	39
Umovanjem do hereze - Zašto (i kako)?	42
“... <i>nee'će dooči, ako ...</i> ” - Zašto?	44
Rieedka su uslišaanja - Zašto?	5
Novo tieelo - Kakvo i zašto?	47
Marija u Portugalu za Rusiju - Zašto?	48
Kraalj i Kraljica nii'su saami! - Zašto?	51
Ovo prie, a ono poslie - Zašto?	53
“ <i>Blago siromasima duhom!</i> ” - Zašto?	57
Novi je stariji od Staaroga! - Kako i zašto?	59
Otaajstvena priča u pjesmi - Zašto?	62
Niti jedno slove se ne'smje izbrisati - Zašto?	63
Biblija u napeticama - Zašto?	65
Veča pravednost - Zašto?	68
Smrt za Život - Zašto?	71
XXX	

¹Pojašnjenje o pravopisu

Načgelo je da se čuuva tvorba, a izgovor koliko se može - ne remeteč tvorbu:

- glaas zapiisan slovom “*Č*” (“*č*”) zamienjuje standardno “*Ć*” (“*ć*”);
- dvostruko napiisan samoglasnik je dug;
- podcrtano slovo (samoglasnik ili “*r*”) označuje glavni (jedincati težinski) naglasak u višeslogovnoj riječi;
- suglasnik s točkom izpod sebe jedva se čuje ili se, često, ne izgovara.

Neobvezujući dogovor o pojednostavnjenju: **Ako je težinski slog prvi, ne'trieba ga označiti.** (Dakle, ako je težinski slog prvi, ne'trieba ga označiti.) Ovo znatno i veoma korisno pojednostavnjenje smo ovdje primijenili.

²“Non serviam Tibi!” - Zašto?

Kršćani od najranijega dietinjstva slušaju “priče” o andeelima Božjim (posebice, o svojim osobnim *andeelima čuvagarima*) koji da su duhovna biića gotovo neuzporedivo pametnija i jača od ljuudi. A uzgređice čuju i za *pale andeele* - demooone (vraage / vragove, đaaavle) - što su se neposluhom i pobunom odmetnuli od svojega Stvoritelja.

Pritom doznaju da ni jedni ni drugi ne mogu promieeniti svoje staaanje, jer više neemaju slobodne volje (koja im je u početku bila darovana) . Vlastitom odlukom, tj. izborom između dvooga: ili “za” ili “protiv” Boga, svrstali su se u dvie zauviek odijeljene skupiine.

Tako oni prvi u *nebeskim prostranstvima* slave i veličaju svooga Stvoritelja, klanjaju Mu se i sluuže Mu, i NJegovi su glaasniici ljuudima, te ne mogu, jer su u punomu zajedničtvu s Bogom - neizm-jernom LJubavi i viečnim Dobrom, činiti ništa zlo. Oni drugi, pak, jer su se u potpunosti odieelili od Boga, ne mogu (“kad bi i htjeli”) činiti ništa dobro. Njihovo “dobro” da je, redovito, samo primamljiva obmana - maamac za ljuude, ne bi bi upali u (još veće) zlo - sve do konačne propasti, tj. do toga da s njima dieele viečno staaanje *muke paklene*.

Čuli smo i da je *pale andeele* zaveo i na neposluh naveo, a onda u “anđelskomu ratu” i predvodio andeo zvaan *Lucifer* (Svietlonoša), koji da je, po Božjim darovima, bio najljepši i najpametniji od svih andeela i koji je prije bio “najbliži i najdraži” svoomu Stvoritelju.

I na ovomu mjestu bi “prestajalo” moje zanimanje za saamu “priču”, tj. za njeezin nastavak i kraaj. Jer, *Tko je kao Boog!* (uzkličnik, a ne upitnik), tj. nitko ne može ustati protiv *Svemogućega* i obstati. Mene je siilno mučilo ono što nam pripoviedaači nii’su znali kaazati. Je li *Lucifer* doista umislio da bi mogao postati kao Boog? Too mi nii’je “sjedalo” na mjesto, tj. bilo posve smisleno kao raazlog za neposluh. Taa, premda možda uznosit, znao je nadasve pametni *Lucifer* da je oon “prvi do Stvoritelja”, ali da saam, ipak, nii’je sveznajuć, ni svemoguć, ni svevideć... Zašto onda njegov “Non serviam Tibi!”?

Mora da je, zamijšljao sam, doznao nešto od Boga, što mu je trebala biti kuušnja, ali je u njemu izazvalo ljubomoru koja je preraastla u zaavist, pa onda i u neposluh i bunt. I tako se je u mojoj glaavi zanetnula neobična priča što vam ju sada želim izpriječati. Ali bi bez *Knjige o Postanku* bila teže razumljiva. Zato s njom započinjemo, a i gdje i kad bude trebalo, na njuu ćemo podsjećati.

U početku stvori Boog nebo i zemlju. Zemlja bijaše puusta i praazna, taama se prostirala nad bezdanima i Duh Božji lebdio je nad vodama. I reče Boog: "Neka bude svetlost!" ... I razstvari Boog svetlost od taame. ... Tako bude večer, pa jutro - daan prvi. I vidje Boog da je dobro.

...

Iako bude večer, pa jutro - daan peeti.

Zovnu tada Boog svojega najljpešeg i najmudrijeg anđela: "Lucifere!"

"Evo me!" - spremno *č*e Lucifer.

"Vidiš li što sam sve dosad stvorio?" - upiita ga Boog.

"Vidim, Gospodine." odgovori Lucifer.

"I, kako ti se sve too čini?" . nastavi Boog.

"Prekrasno je, Gospodine mooj!" - zadiivljeno *č*e Lucifer.

"A što misliš, bih li tribao nastaviti i stvoriti još nešto ili je ovo dostatno?" - priupiita ga Boog.

"Ne znam, Gospodine. Jer sve što si stvorio po Rieeci, sve nežiivo i sve što je žiivo, po izkri Duha Tvojega -Životvorca, tako je savršeno usklađeno da ne zamiećujem išta što bi moglo nedostajati." – na too *č*e Lucifer.

A onda Boog razloži Luciferu kako je svrsishodno teklo NJegovo stvaaranje tvaarnoga svieeta. Potom ga upiita:

"Može li itko od svega žiiva stvorenja spoznati da je stvoren, te zašto je stvoren i tko ga je stvorio?"

"Ne može, Gospodine! Kad bi mu Tii too i odkrio, mislim da ne bi bio sposoban razumjeti." - odgovori prepametni Lucifer.

"Eto, shvatio si! Stvaaranje još ni'ije dovršeno." obznaani mu Boog.

I tada Boog odkri Luciferu sliedeći korak u svoomu vječnom i nepromienjivomu naumu:

"Stvorit *č*u, dakle, i nekoga tko *č*e moći spoznati da je stvoren , te onda i tražiti svooga Stvoritelja. A da bi too mogao, u njega *č*u, uz životnu izkru, utisnuti i moju sliku: otisak moje biiti - duušu, za bezuvjetnu LJubav, da bude hraam mojega Duha. Za njega, takva i tako stvorena, na zemlji sam sve što mu treba već stvorio i prireedio, pa neka oon sviime na zemlji razumno upraavlja i gospodaari! Načinit *č*u, stoga, *čovjeka*, mužko i žensko *č*u stvoriti, i too za sebe - kao krunu svega stvaaranja - i oni *č*e biti moji *miljenici*. A vii, moji anđeli, pa i tii Lucifere, triebali biste biti njima na pomoć, kao moji glaasnici, kad me budu tražili."

"Ah, Gospodine, zar *č*e Ti oni biti draži od naas, anđela Tvojih?" - uznemireno *č*e Lucifer.

A Boog *č*e mu: “Lucifere” Lucufere! Tii i svi vii moji, sjaa^jni i muudri, an^deeli, poznajete me i neprestance ste sa mn^om u Slavi. Oni, pak, priprosti i neuki, moorat *č*e, prvo, naslu^utiti, pa po mojoj milosti povjerovati, a onda, malo pomalo, i spozna^aavati da ih je moja LJ^ubav stvorila. Tek tada *č*e mi, slobodnom voljom, mo^či uzvra^atiti ljuubavlju za LJ^ubav. Stoga *č*e mi svaki od njⁱih biti neizm^jjerno dragocien. Jaa *č*u njima biti Otac, a oni *č*e biti moja diet^ca”

Na tee se Božje rieceⁱ Lucifer snu^ždi i ljubom^or zaizkri u njegovu “sr^dcu”.

A oada Boog svezna^ju^či odkri Luciferu još nešto od onoga što se ima, a za sve stvore^en^jee (ome^dena uuma, dakle i za Lucifera!) što bi se moglo sbiti:

“Ne budeš li mi poslušan, tii, baš tii, Lucifere, najliepši i najmudriji među svim mojim an^deelima, postat *č*eš uuzro^čnikom ovoga (što nijednomu stvore^enju nii’je niti *č*e biti shvatljivo): Moja viečna Rieeč-Logos po kojoj sam sve stvorio, Siin mo^oj jediini, rođen prie sviⁱih viekova, utielovⁱt *č*e se po mojemu Duhu, postat *č*e Čovjekom i roditi se od Žene na zemlji. Štoviše, Oon i Žena, mati NJegova, sjedit *č*e na Božjemu Prieestolju, te vladati i kraljevati u novomu nebu i na novoj zemlji uviee^ke. Svi moji an^deeli *č*e se NJemu klanjati, slaviti Ga i slu^užiti Mu, a njuu, mater NJegovu, *č*e štovati i častiti.”

Tad’ siilan ljubom^or na budu^če ljuude planu u Luciferu. S njⁱim ga obu^ze straašna i otrovna nena^aavidnost, što urodi neposluhom, otvorenim prosviedom i pobunom, te oon uzviknu na Stvoritelja svojega: “Nee’*č*u Ti više slu^užiti!”

Mojoj prii^či je oovdje kraaj. Gotovo svi znaamo njeezin naastavak i svrše^etak. Podsjetimo i naglaasimo da (ipak), daana šeestoga, reče Boog: “Načⁱnimo čovjeka ...”

I od tada teče naša istinita zemaljska prii^ča. Lucifer, baačen na zemlju, čekao je idočekao svoju prigodu. Obma^anuo je ptve Božje mil^jeniike, naše praroditelje, od^dielio ih od njihova O^tca-Stvoritelja i “oteo”, uzevši ih za taoce, prkose^či tako Bogu i na zemlji. Da bude još gore, posliedica njegove obmane i talačtvo bijahu naasliedni.

Zar, poslie svega, može nekomu biti čudno da, zašto i kako je naas, diet^cu svoju, Boog odku^upio?!

³Ne uzsta već rođen od žene - Zašto?

Tvrđnju navedenu (zkraceno) u naaslovu izreče Gospodin Isus (Mt 11, 2-19: ... između rođenih od žene ne uzsta već od Ivana Krstitelja.) govoreći o Ivanu Krstitelju (i) kao prooroku. Gotovo isti zaapis (izvješće) nalazimo i u Lk 7, 18-35. Budući da je Matejevo Evanđelje starije, a i saam Luuka u prooslovu navodi: *Kad već mnogi poduzeše sastaviti izvješće o događajima ... - pošto sam sve, od početka, poomno izpitao, naumih i jaa ... sve po reedu napisati ...*, valja se, u dvojbi, što više držati izvornika.

Na prvo slušanje (čitanje), s dostupnim predznaanjem, Gospodinova tvrđnja je posve jasna i svakomu razumljiva. Oon, Ivan Krstitelj, je “novi” *Ilija (koji ima dooči)* i već je od “staaroga” Ilije kojega se smaa-tra(lo) najvećim (starozaavjetnim) proorokom. Pa ipak, nii’je naodmet i dublje promisliti o “najvećosti” Krstiteljovoj. Prvo, što znači “biti proorok”, zapravo, “postati proorokom” (u starozaavjetnu smislu)? Ovo su pripadajuća obilježja (“znakovi”):

- biti od Boga izabran i pozvan;
- odazvati se na Božji poziv i prihvatiti ga;
- priimiti daar NJegova Sveetoga Duha;
- **ustati i pooči** onamo kamo ga Boog šalje;
- navieštati, po nadahnuću Duha Sveetoga, hraabro i otvoreno, Rieeč Božju, te opominjati i vraćati zabludjeli naarod na Božji puut;
- podnositi pritom izrugivanja, poniženja, zlostaavljanja ... sve i do mučeničke smti.

Sve navedeno nalazimo i kod Ivana Krstitelja. K tomu, a što ne kraasi sve starozaavjetne prooroke:

- Ivan nii’je podlegao svietovnoj slavi (“populaarnosti”);
- Ivan je ostao ponizan - nii’je se uzoholio niti postao imalo uznositim;
- Ivan se raduje što za njim dolazi *Onaj koji je već od njega, kojemu oon nii’je doostojan ni remenje na obuči odrješiti*.

A sada, držim, ono najvažnije: Svaki proorok prie Ivana bio je pozvan te postao proorokom u nekomu trenutku razumske dobi svojega života, dok je Ivan bio pozvan, i obdaaren Duhom Sveetim (poslanim od Isusa, tek začeta u utrobi Marijinoj!), još u utrobi materinoj - prie rođenja. Prisjetimo se zaaključnoga piitanja onih pri njegovu obrezaanju: *“Što li će biti od ovoga dieteta?”*. Kao da mu je Boog unapried “oduzeo” slobodnu volju za izbor i odluku, pa je, od šestoga mjeseca u utrobi materinoj, po svojoj “biiti” bio proorok Božji. Zar na too ne upućuje Isusova napomena (uzporedba): *“... A ipak, i najmanji u Kraaljevstvu nebeskomu (anđeli više neemaju slobodne volje!)*

³st110324

več je od njega.”? Da, Ivan je **ustao** kao nieemi proorok (*zaigrao je od radosti u utrobi materinjoj*) i **prie nego li je stao na vlastite noge**, a u svojoj razumskoj dobi, maknuvši se od svieeta, učvršćivao je svoje prooročko poslaanje u puustinji - školi Duha Sveetoga - da priimljenju rieč Božju ne onečisti *uredbama ljudskim i predajom* (običajima). Zato je i mogao nastupiti onako otvoreno i onoliko siilnom snaagom i neustrašivošću! Taa, i saam Gospodin reče da je Ivan *i više od prooroka*.

Izgleda, dakle, da smo obrazložili i razumjeli Gospodinovu tvrdnju o “najvećemu između rošenih od žene”.

Ali, nenadano, evo i maale nedoumice! Zašto? Kako? Po čemu? Pa zato što je i Isus (bio) proorok, štoviše, Konačni Proorok. A, k tomu, i od žene (bii) rođen! Kako, dakle, i uz too shvatiti Gospodinovu tvrdnju? Najjednostavnije “pojašnjenje” moglo bi biti da Isus pritom, ni uzgredice, nii’je govorio (i) o sebi, pogotovo ne kao o prooroku. Ali, baš naprotiv, Isus pritom izgovaara i ovo: *Doista, doođe Ivan. Nii’je jeo ni pio, a govori se: “Daavla ima.” Doođe Siin Čovječji koji jede i pije, a govori se: “Gle izjelice i vinopije, prijatelja cariniika i griješniika!”*.

Odgovaaramo: Da, Isus je doista i proorok - Proorok nad proorocima, i rođen je od žene. Ali uz sva navedena prooročka obilježja, ono što NJega nužno izdvaja iz “prooročkoga društva” jesu, prvo, ove trii značajke:

- Isus je Gospodin, tj. Boog u jedinstvu s Očcem i Duhom Sveetim, pa ne treba posebno **priimiti** Duha Sveetoga;
- svi prooroci po primittku Duha Sveetoga govore i **proorokuju** upravo o **Isusu** i NJega naviešćuju;
- Oon nii’je, kao svi ostali prooroci, tek *ustao i pošao* za svojim poslaanjem, nego je (prie) **sišao i došao** vršiti volju Oččevu (*Približilo vam se Kraaljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte Evandjelju!*), te *izliečiti srdca slomljena i* (dragovoljnim pristankom) *odkupiti nas svojom predragocienom krvlju*, čak i unapried znajući da će, odbaačen od svojih, za svooj naarod i sve ostale naaroode postati Žrtvenim Jaganjcem Božjim⁴.

I, k tomu, drugo, jer jest Siin Božji i Siin Čovječji,

- Oon **nii’je**, kao svi ostali prooroci, **rođen samo** od žene (Marije Djevice), nego je **i (prvo) rođen od Očca prie svih vjekova**.

⁴Izpunjenje Staroga Saaveza (Zaavjeta) je obećano (*Kunem se saamim sobom . . .*) već Abrahamu (kad je jaakom vjerom u Božju pravednost i proviđnost svlaadao straašnu kuušnju i pristao žrtvovati svooga jediınca Izaka), a njegov skriveni smisao se, sažeto, može ovako izreći: “Nee’ćeš tii, Abrahame, meni žrtvovati svooga jediınca siina, kojega sam ti darovao, nego ću jaa, Jahve, za tebe, tvoje potomstvo i sav ljudski rood žrtvovati svooga Siina jediınca.”

⁵Isus priima naa'se kriiž - Zašto?

U pobožnosti *Kriižnoga Puuta* katolički vjerniici razmišljaju o zbivanjima tieekom posljednjega daana zemaljskoga života Gospodina našega Isusa Krista - od Pilatove (druge!) presude (tj. "odluke" *da Ga preda, njima na volju, da se razapne*) do polaaganja NJegova mrtva tieela u grob. Mimohodom kao hodočašem s četrnaest postaja iztiču se glavni događaji, kojima se pridodaju pripadajuća razmaatranja po, veoma često, "slobodnu" predvoditeljevu izboru. Pritom sam čuo nekoliko zadivljujućih nagovoora koji moora da su, doista, nadahnuti Duhom Sveetim. Ali bilo je onih u kojima prevladaava široka i površna "sentimentalna tužaljka" nad zgusnutim i dubokim smislom.

U ovim drugospomenutima, primjerice, na I. postaji se izbjegava maglaasiti ili se ni ne zamječuje da je Pilat sve vrieeme pokušavao *služiti dvojici gospodara* (na čemu je i utemeljio prvu presudu: *Kaznit ću Ga i puustiti.*), a na II. - da Isus dragovoljno priima naa'se kriiž. Jer, mogao je too i odbiti - tako (kao) i onako bi ga razapeli! (O ovomu još nekoliko rieči poslie, jer je upravo too raazlog i polazište za naše razmišljanje.) Dalje, na III. postaji - *Isus pada prvi put pod kriižom* - valjalo bi, držim, posvieestiti da se Oon u Getsemanskomu vrtu "odrekao" svoje božanske svemoći (kojom je mogao, ne pokazujući tielesnu slabost, "prkositi" svojim mučiteljima do ssaamoga smrtnoga trenutka; sjetimo se što se je sbilo u Getsemanskomu vrtu na NJegovo "odkriivanje": *Jaa sam.* - a po njihovu odgovoru: *Isusa Nazarećanina.* - i na NJegovo piitanje: *Koga tražite?* !) Gospodin je "zadržao" samo "**golu**" **biit** svoje božanske naaravi - LJubav - pa Oon doista pada, bez božanske pomoći, kao strahotno izprebijan, izmučen i iscrpljen Siin Čovječji - *Sluuga Jahvin* - čijom se modricom *izliečismo*

Može se tako ići reedom, ali nii'je nam cilj ukaazati na manjkavoosti postojećega, nego pokušati Isusov kriižni puut opiisati s posve novoga "vidiik(ovc)a". Zato, kao manjkavost, iztičemo još samo jedan čest propust. Na XII. postoji - *Isus umire na kriižu* - mooralo bi se, neizostavno, naglaasiti razdriceće hraamske zaavjese, jer too je "tvaarni" dokaz našega Odkupljenja, tj. dokaz da je Trojediini Boog naš Odkupitelj, i da je Isus Krist, Siin Božji i Siin Čovječji - mučen i ubijen - Odkupnina, "plaačena" za naše izbavljenje od paada u "zarobljeništvo" od Zloga te, po tomu, i oslobođenje i dopuštenje za ponovni pristup svojemu Stvoritelju.

Držim da, prie svega, treba shvatiti ovaj priividni paradoks: Isus **dragovoljno** priima naa'se kriiž ne zato da bi "priznao i/ili prihvatio"

⁵st, Veliki Peetak, "24.

Pilatovu zemaljsku presudu Kraalju nebeskomu, nego stoga da ju učini ništavnom: ... *što polaažem život svooj da ga opet uzmem. Nitko mi ga ne oduzima, nego jaa ga saam od sebe polaažem.* ... (Iv 10, 17-18). Oon se, dakle, tako izmiče zemaljskim mjerilima i naačinima. Jer, mjerila i naačini po kojima Oon kraljuje i vlaada (“ratuje” protiv Zlooga i njegovih pomagaača) posve su raazličiti (čak i protivni) od onih za zemaljsko kraljevanje. I too Isus naučava i pokazuje tieekom trogodišnjega jaavnog djelovanja, a sada “na kraju”, pred Židovskim Vieečem i Pilatom, too i na sebi i saamim sobom dokazuje.

Pokušajmo ovo dublje proniknuti te dati “novi” odgovor na naaslovno piitanje! Ukratko, držimo da nam Gospodin, na saamomu kraju svooga zemaljskog života, odkupljujući nas (i pomirujući stvorenje s njegovim Stvoriteljom), hoće pokaazati i puut do spaasenju, tj. saamim sobom potvrditi značenje svojih rieči u pozivu (Mt, 16, Mk 8, Lk 9): *Hoće li tko za mnom, neka se odrekne saamoga sebe, **neka danomice uzima svooj križ** i neka ide za mnom! Tko hoće život svooj spaasiti, izgubit će ga, a tko izgubi život svooj poradi mene, taaj će ga spaasiti.*

U ovomu svietlu, **Isusov križni puut postaje uuzor(k)om za cjeoživotni puut svakoga čovjeka koji u ljuubavi prihvaća Isusa Krista za svooga Gospodina i Spasitelja.** Pa poodimo za NJiim pod Križom, grleći svatko svooj križ!

- na I. *Isusa osuđuju na smrt.* ...

Mii ljuudi, po duuši bogoliki, stvoreni za život viečni u zajedničtvu s Bogom, izgubismo sve sbog neposluha - grieeha naših praroditeelja protiv Duha Sveetoga. Smrt je po grieehu ušla u čovjekov “genetski kood”! Pa tako i jaa, rođen u ovomu griješnom tieelu, već sam začeečem osuđen na snrtnost. Ne’smjem nikad smetnuti s uuma da bi cieeli mooj zemaljski život triebao, doista, biti radostan hood prema smrti. Jer, u njooj su vraata, koja je otvorio Krist-Odkupitelj, za ulazak u predvorje obnovljenoga i viečnoga života što mi ga jaamči Gospodin budem li za NJiim hodio.

Smiluj se ...!

- na II. *Isus priima naa’s se križ.* ...

Preduvjet svih uuvjeta za spaasenje: Priimiti svooj križ. A onda ga uprtiti te pooći za Isusom, i strpljivo ga nositi, nositi i nositi ... Pa tako, mlaad, nezrjeo i samouvjereno snaažan, kreenuh na životno putovanje. A svud oko mene, pored puuta, u jaarcima i grabama, hrrpe odbaačenih i polomljenih križova. Kamo i kuda su (s)kreenuhli oni koji su ih biili priimili? I gdje li su sada? A jaa? Hoću li jaa moći izdržati? Oo, Gospodine, pomogni mi da se i na meni obistini Tvoje obećanje:

Jaaram je mooj sladak i brjeme je moje lako! Ali ne izdržah, nego i jaa slomih jaaram i odbaacih brjeme.

Smiluj se ...!

- na III. *Isus pada prvi put pod križom. ...*

Nii'sam bio daleko odmakao, kad li se, "slobodan i razterećen", naadoh u blatu. Više iznenađen i sbuunjen, nego razočaaran i posramljen! Križ me mooj odbaačeni dostigao, poklopio i pritisknuo. Ali nii'je too od njegove težine! Nego, vidim: noge su moje sapete - okovane navezanostima na ovozemaljska bogatstva i na njihovu zasliepljujuću zavodljivost. Oo, Gospodine, osvini se naa'me oborena i prestrašena! (*Obazri se naa'me, o, Isuse mooj!*) Udari svojim mačem, presjeeci spona i razkini okove moje! Privuuci mooj pogled na Tvoje liice i ne dopuusti da me opet zavedu zemaljski užijti, ni ljudske pohvale i počasti, niti da se obazirem na bogatstvo, niti da hleepim za mooč!

Smiluj se ...!

- na IV. *Isus susreće svoju žalostnu mater. ...*

NJemu vjerujem pa se i ufam da vse nii'sam saam ni napuušten. Umirući na križu, stavio je svakoga koji Ga slieedi i pod duhovnu maa-jčinsku zaaštitu svoje matere. A moji najbliži, od kojih sam povriemeno bezobzirno i daleko odlazio, sad kad mi ne'mogu saami priskočiti u'pomoć, ipak žaarkom suučutnom ljuubavljaju i usrdnom molitvom (NJemu i njooj) kriepe mooj duh i osnažuju mi tieelo. Tek sada, pod mučnim teretom svooga križa, shvaćam da nikad više ne'smjem previdjeti, a kamo li zanemaariti, da i svatko od njih nosi svooj križ!

Smiluj se ...!

- na V. *Šimun Cireenac pomaže Isusu nositi križ. ...*

Gospodin je prihvatio pomoć. Zar da ju jaa odbijem? Pa kako bih Ga onda mogao slieediti?! Prkosu, tvrdoglavosti, izpraznoj uznositosti, umišljenosti i oholosti neema mjesta na puutu za Isusom. Biili toga sviestni ili ne, praava pomoć uvijek dolazi od Boga. Hvaala ti brate! I hvaala vam svima prijatelji, znaani i neznaani, što molite zaa'me!

Smiluj se ...!

- na VI. *Veronika pruža Isusu ruubac. ...*

Uz zahvalno prihvaćenu tielesnu pomoć, evo mi stiže i utjeha! Duh mooj se krieepi, liice mi se čisti i pogled bistri. Ako je i biilo sraama, neema ga više! Ali kako i čime da ti zahvaalim neznaana suučutnice? Žarko želim da moja slika ostane u tvojim očima, a tvoja da zauviek ostane u mojemu srcu. Jediini načiin da se too izpuni jest da i jaa brišem i čistim znoojna i krvava liica svojih bližnjih.

Smiluj se ...!

- na VII. *Isus pada drugi put pod križom. ...*

Evo me punoga snaage i s dostatno izkuustva! I, još onako utješen, misljam da je ono najteže i najmučnije prošlo i da ~~č~~, meni “opame~~č~~enomu” odsad biti lakše. Pa, malko opuušten, pruužam ruuku da uberem koji zavodljiv plood sa staabla pored puuta. Kad eto učas kruute stvarnosti: glav~~i~~njam, posr~~č~~em i opet padam. Ta zar je mogu~~č~~e da me u hoodu odr~~ž~~aava i saamo brjeme što me pritiiš~~č~~?! Oo da, uzstati mi je i ne izpuustiti ga nikad više iz svojih ruukuu!

Smiluj se ...!

- na VIII. *Isus tješi jeruzalemske žene. ...*

Swieete suu~~č~~utni, ne'žaluj nada'mnom ovako pritismutim! Jer sam baš ovakav, i samo ovakav, na praavomu puutu! Vii što mi se čudite, a i zlo osu~~đ~~ujete, ne lamentirajte o žalostnomu staanju i miinulim “boljim vremenima”! Ve~~č~~e potičite i ohrabrujte svakoga da za NJiim tako hodi, ponajprie muževe svoje i vlastitu dietcu!

Smiluj se ...!

- na IX. *Isus pada treći put pod križom. ...*

Je li ovo najavak skoroga mi kraja? A toliko sam bliizu! Mooram uzstati i iztrčati i ovu zadnju dionicu, a tako sam iscrpljen i nemo~~č~~an! I too samo od i sbog svojih grieeha, a Tii si uprtio svu ljudsku zlobu i uzpio opet uzstati. Priskoči brzo, pruži mi ruuku i pridigni me, Isuse mooj! Oo, kako mi je sada jasan Tvooj odgovor na piitanje o spaasenju: *Ljuudima je too nemogu~~č~~e, ali Bogu je sve mogu~~č~~e*. Htio bih, Gospodine, po Tvojoj milosti, i jaa na ciilju kaazati: *Dobar sam booj bio, trku dovršio*.

Smiluj se ...!

- na X. *Isusa razodiievaju ...*

Netko skiida kriiž s mojih ple~~č~~a. Zar sam na ciilju?! Ali gdje je Oon za kojim sam hodio? Zar ~~č~~e mi ovi čudni ljuudi staviti vieenac na glaavu? Oo, ne! Oni me, podmuklo laskaju~~č~~i, posve razgoli~~č~~uju ne bih li se posraamio sbog svojih grieeha i slabe vjere, i u slabosti svojoj zanieekao i napuustio Onoga koga slieedim. Obe~~č~~aavaju mi svoje počaasti, lagodan život u njihovoj družbi i društveni ugled. Izbavi me, Gospodine, iz ove naapasti! Ona je strašnija od mooga kriiža. Daaj da ovo shvatim i prihvatim kao konačno oslobođeenje od svih naveeezanosti zemaljskih!

Smiluj se ...!

- na XI. *Isusa pribiiijaju na kriiž ...*

S Davidom razkajano molim: *Smiluj mi se, Bože, po velikom' milosrđu svojemu! I po množtvu smilovanja svooga izbriši zlo~~č~~u moju! Operi me svega od moje krivice i od grieeha me mojega očisti! ...* Oo, hvaala

Ti, Kriste Isuse! Tvojom sam pomoću nosio križ do kraja zemaljskoga putovanja, a sad će oon ponieti mene i uskoro me uzdići k Tebi! Daa mi još malo Tvoje milostne snaage i Duha Tvojega, da uzmognem odagnati smrtni straah i po posljenji put razmotriti onih Tvojih *sedam rječih s križa!*

Smiluj se ...!

- na XII. *Isus umire na križu ...*

Na kraju, dopuusti mi i pomozi da, u ljubavi bez straha, s Tobom Isuse izrečem: *Oče, u ruke Tvoje predajem duh svoj!* A vi, podno križa, prijatelji moji: Ne žalujte! Ne plaćite, nego zapjevajte! Zapjevajte: *Tebe, Boga, hvalimo!* Glasno i radostno, svaku hvalu i svaki zašiv! Da ne biste, slučajno, preskočili ono za nas grišnike najvažnije: *Ti, da za naše spašenje postaneš čovjekom, nisi se strasio križa Djevičina; Ti, sulađavši oštrinu smrti, otvorio si vjernima Kraljevstvo Nebesko.*

Smiluj se ...!

- na XIII. *Isusa skidaju s križa ...*

Braćo i prijatelji, skinite me i sprovedite ne prestajući pjevati! Neka me izprati NJegovo obećanje: *Jaa sam uzkrsnuo i život; koji vjeruje u mene živjet će ako i umre; i nijedan koji živi i vjeruje u mene neće umrijeti zauvijek!*

Smiluj se ...!

- na XIV. *Isusa polaažu u grob. ...*

A kad mi tieelo u grob položite i ploča ga kamena pokrije, još jednu mi želju izpunite! Složno i višeglasno odpjevajte Materi NJegovoj, Djevici Blaženoj na nebo uznesenoj, najradostniju pjesan što slavi NJega Uzkrsloga:

*Kraljice Nebeska, raduj se! Aleluja!
Jer, kog' si doostojna bila nosit', aleluja!,
uzkrslu kako je rekao. Aleluja!
Moli Boga za nas! Aleluja!*

Smiluj se ...!

⁶“Bogataš i Lazar” farizejima - Zašto?

Ovo je priča za po'odraslu dietcu i za sve one koji Radoštnu Vieest promišljaju te govore da vjeruju u uzkrsnuučē mrtvih, a u skrivenoj dubini, pak, kadkad **(po)suumnjaju - u NJegovu** smrt, dakle, i u **Uzkrsnuučē**. Priznajmo: Takvi smo u ponekim trenuutćima naše slabosti svi mii - novi farizeji!

U sva trii sinoptička Evāndeelja nalazimo Isusovu pouku **saducejima**⁷ (i ostalim slušateljima) o uzkesnuuču mrtvih. Kako li je samo Gospodin razkrinkao njihovu lukavu prriču-smicalicu o sedmorici bračē i jednoj ženi! A onda ih i “maṭiirao” navodečī što saam Boog reče za sebe i Abrahama, Izaka i Jakova, te zaključio: *Nii'je Oon Boog mrtvih, nego žiivih!*

A u uzkrsnuučē mrtvih vjerujućim **farizejima** (i *srebroḷjubcima*, Lk 16, 14), Isus izlaaže prispodobu (o bezbrižnomu bogataašu i ubogu Lazaru - teežkom patnjom pogođenu siromaahu; Lk 16, 19.-31), koja do saamoga kraja kao da neema nikave veze s uzkrsnuučēm, no onda - poanta: razodkriivajučē otriežnjeenje za slušatelje.

Prispodobu ne čemo oovdje opetovati. NJuu svatko treba saam pažljivo pročitati i izvuuč zaaključak! Evo našega (mojega):

Vii (Mii), farizeji, koji tvrdite(-mo) da poznajete(-mo) Mojsija (Zaakon-Piismo) i Proorooke i da **vjerujete(-mo)** u uzkrsnuučē mrtvih, traazite(-mo) **dokaz** za too: *da i od mrtvih tko uzstane*.

Ali, tvrdi Gospodin, ni tada se ne biste(-mo) obraatili ni povjerovali. Zašto?

Zato što u Piismu (Mojsiju i Proorocima) stooji da *čē Sluuga Jahvin* (Siin Božji i *Siin Čovječji* - Isus Krist) biti mučen, da *čē* umrieti i da *čē* treečī daan uzstati od mrtvih, ali vii (mii) nee'čēte(-mo) istinski povjerovati u **NJegovu** smrt ni u ono najvažnije: **NJegovo** Uzkrsnuučē.

Dakle, vii (mii), zapravo, ne slušate(-mo) Mojsija i Proorooke niti im istinski vjerujete(-mo), pa tiime saami sebi protuslovite(-mo).

A uzkrslu Gospodin upozoruje Tomu (i naas). *Toma, buduči da si me vidio, povjerovaosi. Blaaženi koji ne vidješe, a vjeruju!*

Napokon, Sveeti Pavao nam posvieščuje i drastično nas otriežnjuje: *Ako Krist nii'je uzkrsnuo, uzaludna je vjera naša*. Ili, posve jasno: *Da Krist nii'je uzkrsnuo uzaludna bi biila vjera naša*. Jer, nikad ne bismo mogli postiči spaasenje - život vječni (u tieelu!), gledajuči Boga *liicem u liice*.

⁶st, Velika Subota, ”24.

⁷koji nii'su vjerovali u tielesno uzkrsnuučē!

8 “Tko ima uši, neka čuje!” - Zašto?

Na nekoliko mjesta u Evanđelju čitamo Isusove zaoključne rečenice (poslije propovijedi ili naučavanja): *Tko ima uši, neka čuje!* ili, *Tko može shvatiti, neka shvati!*. Isus, dakako, najčešće govori i naučava u prispodobama i usporedbama, jer se Božja stvarnost ne da izkazati ljudskim jezicima. One, stoga, zahtijevaju podrobnija i obširnija pojašnjenja koja Isus iznosi samo svojim učenicima.

Ali njih je nejasnost Isusovih prispodoba glavni razlog za te i slične Njegove zaoključne rečenice. Jer, ni po tumačenjima svojim učenicima, njihov puni smisao njih su tada mogli shvatiti, pa je i tumačenjima mogao pridodati obje navedene rečenice.

Ako, dakle, ni njima ni nama, njih je moguće **posve** razumjeti Isusov nauk (o Kraaljevstvu Božjemu i uvjetima za ulazak u njega), možemo li shvatiti smisao barem navedenih zaoključnih rečenica? Držim da možemo, a izreč tu ga ovako:

Svatko tko sluša i čuje Radostnu Vjest moora se potruditi da, po od Boga darovanim talentima, od nje razumje onoliko koliko može, a ono što ne razumje treba prihvatiti u punoj vjeri. Vjerovati Rieči i u Rieč (koja ponekad zvuči kao utopija ili iluzija) mnogo je važnije nego li znati ili razumjeti njezin puni smisao. I to je ono temeljno za Isusova sledbenika - kršćanina. Priividni paradoks u tomu jest što je i vjera Božji dar! Naime, čovjek slobodnom voljom odlučuje hoće li taaj dar primiti i prihvatiti, ili primiti pa omalovažiti i zanemariti, ili čak posve odbiti.

Poozoran čitatelj će zamieetiti da Isus ne prilagođuje svojoj govorizričaj dobi⁹ ili skupini što Ga sluša, niti koga poziva dvaput. Poslije Njegova govora ili pooziva, svatko slobodno odlučuje hoće li i što će prihvatiti, te hoće li se ili neć odazvati! Oon, dakako, želi i očekuje ufanje i pouzdanje u Boga kao očitovanje primljene osobne vjere, koja dokida dotadašnju “rutinu” i naveezanost na proolazna zemaljska dobra, te plodi ljuubavlj prema Njemu i blišnjima. Ali one što se, po slobodnoj odluci, okreću i otidu od Njega, ne poziva ponovno da se vraate I baš to bismo htjeli podkriepiti valjanim primjerima.

Primjer 1. (O Isusovu poozivu.) *Drugi Mu od učenika reče: “Gospodine, dopusti mi da prije odem i pokopam svooga oca!”.* Isus mu kaaže: *“Hajde za mnom i puusti neka mrtvi pokapaju svoje mrtve (a ti idi i*

⁸st080424

⁹za razliku od česte sadašnje prakse: propovjed za ove, pobožnost za one, misa za dieću, misa za mlaadež ..., čime se **dieeli** narod Božji na “zrjele” i “nezrjele”, “bistrije” i “sporijee” i sl., a o kidanju obiteljskih sveza i zajedništva da i ne govorimo!

navieščuj Kraaljevstvo Božje)!” (Mt 8, 21-22; Lk 9, 57-60). U nastavku (Lk 9, 61-62) čitamo: *“Za Tobom ću, Gospodine, ali dopuusti mi da se prije oprostim od svojih ukućana.”* Reče mu Isus: *“Nitko tko stavi ruuku na plug pa se obazire natrag, nii’je prikladan za Kraaljevstvo Bižje.”* A koliko odaziv moora biti podpun (“radikalan” raazkid od ljudskih naveezanoosi) čitamo u Mt 10, 37-39: *Tko ljuubi oćca ili mater više nego mene, nii’je mene doostojan. Tko ljuubi siina ili kćeer više nego mene, nii’je mene doostojan. Tko ne uzme svooj kriiž i ne poodē za mnoom ...* Slično nalazimo i kod Lk 14, 26-27. Na kraju, ipak, ohrabrujuće obećanje: *“... a tko izgubi život svooj poradi mene, naačē će ga.”*

Priimjer 2. (O žuurnu odazivu i odazvanima.) Po Iv 1, 35-39, doznajemo: Čuvvši Krstiteljove rieēi *Evo Jaganjca Božjega!*, Andrija i Ivan¹⁰ poodoše za Isusom, a na Isusovo piitanje: *Što traazite?*, odgovoriše: *Ućitelju, gdje stanuješ?* Na too ih Isusu pozva: *Doodite i vidjet cetē!* I oni doodoše, vidješe i tooga daana ostadoše kod NHega. Tiih daana, čitamo u nastavku, k Isusu dolaze i Šimun, kojega Isus proziva Petrom, te Filip i Natanael (Bartolomej?). I, kako znaamo, ostali su s NJiim do kraja. Sinoptičari, za raazliku od Ivana, ne ulaze u pojediniosti nego prve Isusove poozive opisuju slikovito: Šimunu Petru i bratu mu Andriji dok su ribaarili, te Jakova i bratu mu Ivanu dok su s oćcem u laadi krpali mreže (Mt 4, 18-22; Mk 1, 16-20; Lk 5, 1-11). Njihov odaziv je trenutačan: *Oni brzo ostave mreže (laadu i oćca) te poodu za NJiim.* Na isti se je naačin odazvao i Matej (Mt 8,9; Mk 2, 14; Lk 5, 27-28), a po tomu je prirodno pretpostaviti da Gospodin nijednoga od svoje izabrane dvanaestorice nii’je zvao dvaput. Poslie im govori o o onomu što ih čeka dok Ga budu sliēdili, ali im jaamči poseban “nebeski status” (Mt 19, 28).

Uz njih, oovdje se svakako treba sjetiti i nadcarinika Zakeja i njegova žuurna odaziva (obraćenja: *vraćam četverostruko*) po “silazku sa smokve” (Lk 19, 1-10).

Priimjer 3. (O onima koji pooziv ne prihvaćaju.) Za opisivanje ovoga nalazimo nekoliko prikladnih događaja, a odabrat ćemo onaj najočitiji (Mt 19, 16-22; Mk 10, 17-22; Lk 18, 18-23) - o *bogatomu mladicu*, koji obdržavaše sve zapovieēdi (pravednost). *... ako hoćeš u život uučē, čuvaj zapovieēdi*, kaaže mu Isus, a *Hoćeš li biti savršen* (“veća pravednost”), *idi, prodaj što imaš i podaj siromasima, pa ćeš imati*

¹⁰Neki misle da je to bio Filip, ali postoji valjan argument da se radi o Ivanu. Naime, o Isusovu jaavnomu djelovanju, Ivan iztiče i zapisuje dio samo od onoga čemu je naazočio (Iv 21, 24-25), dok ostali evađeliisti zapisuju i dio od onoga što su čuli od drugih svjedoka.

blaago na nebu. A onda doodi i idi za mnom! Sve je i zdravorazumski jasno: Nii'je moguće držati se svojega zemaljskog bogatstva i istodobno ići za Isusom! Ali, na tee Isusove rieči, mladii/se je okreenuo i žalostan odišao od NJega, *jer imaše velik imuutak*. A Gospodin i prie reče ("Tko ima uši, neka čuje!"): *Nitko ne može sluužiti dvojici gospodaara ... Ne možete sluužiti Bogu i bogatstvu.*

A onima koji se oglašuju na pooziv ili ga zanemaruju, čitamo u Mt 22, 1-10, i Lk 14, 15-24.

Priimjer 4. (O onima koji odlaze jer ne vjeruju, i onima koji ostaju premda ne razumju.) Poslie čudesnoga umnaažanja ječmenih hljebova i ribiica (dvaput), Isus se vraća u Kafarnaum i svojim učenicima, mnogobrojnim sliedbenicima i naarodu, koji Ga je onuda pratio i slušao, najavljuje najotajnije otaajstvo - spasonosnu milostnu hranu što ju kaani njima dati i, po njima, daavati ju svim ljudima dovieka.

Držat ćemo se, dakako, šestoga poglaavlja u Evandelju po Ivanu. ... *Jaa sam kruh žiivi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, žiivjet će wwieke. Kruh koji ću jaa dati tieelo je moje za život sveeta.* Kod svega slušateljstva nerazumieevanje, a od nekih i mrmljanje: *Kako nam ovaj može dati tieelo svoje za jelo?* Svi bijahu u izčekiivanju dodatnoga tumačenja ili pojašnjenja, jer je Isus je onostranost (Kraaljevstvo Božje - Nebesko) redovito opisiiivao usporedbama. Ali ovaj put na svoje uši čuju, za pobožne Židove u too vrieeme, "zaprepaščujuće" Isusove rieči: *Zaista, zaista, kaažem vam: ako ne jedete tieela Siina Čovječjega i ne pijete krvi njegove, neemate života u sebi! ... Tieelo je moje jelo praavo (istinsko), krv je moja piće praavo (istinsko). Tko jede moje tieelo i pije moju krv, u meni ostaje i jaa u njemu. ...* Nemojmo se previše čuditi, a pogotovo nemojmo osuđiivati one što tada rekoše: *Tvrda je too besjeda! Tko ju može slušati?* Ni Gospodin ih nii'je osuudio (sbog njihove nevjere), nego im je skrovito kaazao tko je Oon i odakle dolazi, te da je *Duh onaj koji oživljuje, tieelo ne koristi ništa*. A Ivan nas izviesćuje: *Ođtada mnogi učeniici odstupiše, i više nii'su išli s NJim.*

No, tek tada je uslieedio najdramatičniji trenuutak (za one koji nii'su odišli). Gospodin je spreman i posve saam ostati, ako oni što nii'su odstupili ne vjeruju čvrsto i istinski u NJegove rieči: *Da možda i vii ne kaanite odići?* Bogu hvala, Šimun Petar Mu je, potaknut Duhom Sveetim, odgovorio: *Gospodine, komu da idemo=? Tii imaš rieči života vječnoga! I mii vjerujemo i znaamo: Tii si Sveetac Božji.*

Neka svatko dobro promisli **zašto** je izpunjeenje ovoga obećanja bio **posliednji čiin** našega Gospodina u (trogodišnjemu) navieeštanju Kraaljevstva Božjega! (Poslie Posliednje Večere počinje daan krvne

žrtve Jaganjca Božjega za naše Odkupljeenje - po NJegovoj muc i smrti na kriižu!)

Priimjer 5. (O onima koji misle da je znati ili razumjeti važnije od vjerovati.) *Umriet ćete u grieesima svojim. Uistinu, ako ne **povjerujete** da Jaa Jesam, umriet cete u grieesima svojim.* Too Isus reče Židovima, osobito farizejima, u Hraamu (Iv 8, 24). I još (Iv 8, 43): *Zašto moje besjede ne razumjete? Zato što nii'ste kadri slušati moju rieceč.* I na kraju toga razgovora (Iv 8, 56-59): *Abraham, otac vaš, uzlikta što će vidjeti mooj daan. I vidje i obrodova se.* Nato Židovi rekoše: *Ni pedeset ti još godiina nii'je, a vidio si Abrahama?* A Gospodin im tada otvoreno kaaza: *Zaista, zaista, kaažem vam: Prie nego li Abrahan posta, Jaa Jesam!*

A koliko mogu otvrdnuti srrdca i zaslieepiti se umovi kad se (i veoma ućeni) ljuudi uzohole i oslone samo na svoje znaanje i pamet, razaznajemo iz Iv 10, 37-38: *Ako ne ćinim djeela Oćca svojega, nemojte mi vjerovati. Ali **ako ćinim**, sve ako meni i ne vjerujete, **djelima vjerujte** . . .*

Mii se maalko ćudimo što je veleućeni veliki svećenik Zaharija posumnjao (sbog svoje i ženine sstarosti) u poruku po Božjemu glaasniku. No, oon je uskoro, ipak, povjerovao (po) djelu.

I još nešto: Da su židovski starješiiine povjerovali Isusu i prihvatili Ga kao Mesiju, izgubili bi svooj povlašteni položaj, pripadajuću vlaast i auktoritet u tumaćenju Božje rieceči (*NJega slušajte!* Lk 9, 35), a prispodobu o *Vinogradarima ubojicama* Isus ne bi ni kaziiivao!

¹¹Nii'su Ga pozvali u svoju škoolu - Zašto?

Iz Evandġlja po Luuki (Lk 2, 41-50) ĉitamo o hodoĉašĉu u Jeruzalem::
*... Kad Mu bijaše dvaanaest godiina, uziidoše (Josip i Marija s Isusom) po obiĉaju blagdanskemu. ... , Kad su miinuli tii daani ... djeĉak osta u Jeruzalemu, a da nii'su znali NJegovi roditelji ... Poslie trii daana naadoše Ga u Hraamu gdje sjedi **posred nauĉiteelja** sluša ih i pi-ita. Svi koji Ga slušahu **bijahu zaneseni** razumnošĉu i odgovorima NJegovim. ...*

U svezi s ovim dogaĉajem postavljeno je mnogo piitaanja i daano mnogo prosvietljujuĉih odgovoora. Podsjetimo se na neke od njih! Prvo, tko se je "izgubio" i zašto? Jasno, ne Isus, nego Josip i Marija jer su, u velikoj brizi (da se Isusu nii'je što loše dogodilo) smetnuli s uuma da je njihov siin i BoŹji Siin. Znakovita "trii daana" su tumaĉena više puuta, pa too nee'ĉemo ponaavljati. No, "brooj dvaanaest" je oovdje dvostruko znaĉajan. Jer, s jedne straane, roditelji su biili du-uŹni (po Mojsijevu Zaakonu) svoje provoroĉence u dvaanaestoj godini voditi na too hodoĉašĉe, a s druge straane, nijedan dieĉak se do tee dobi nii'je **sustavno** poduĉaavao u *Tori*. (Sustavno uĉenje - "škoola" - mogla je poĉeti, sukladno moguĉnostima i za nadaarene djeĉaake, tek poslie *bar-micve*; a ona se je priimala u triinaestoj godini!)¹² A mjesto *posred nauĉiteelja* i *zanesenost NJegovim odgovorima*? Taa Isus je utielovljena *Źiiva Tora* - Oon pismoznance i nauĉitelje prosvietljuje tumaĉeĉi im saamoga sebe, ali ne odkriiva svoju boŹansku naarav! SluŹatelj u Hraamu, sve uĉeniji od uĉenijega, drŹe dieĉaka Isusa, današnjim rieĉima kaazano, "ĉudom od dieteta".

I stoga se, priirodno, jaavlja naŹe ĉuĉenje i nameĉe piitanje iz naaslova. Jer, svaki vrstan uĉitelj jedva ĉeka da priimi iznimno nadaarena uĉenika kojemu ĉe prenieti sve svoje znaanje u oĉekiivanju da ga uĉenik nadvisi! A oondje su, smjemo predpostaviti, mnogi biili upravo takvi.

Zašto, dakle, niti jedan od onih najuĉenijih pismoznanaca ili nauĉiteelja nii'je pozvao Josipa i Mariju "na straanu", porazgovaarao s njima, doznao tko su, iz kojega su plemena i odakle dolaze, te im predloŹio

¹¹st150424

¹²NuŹdno je upozoriti manje upuuĉene katoliĉke vjerniike na (dobronamjerne, krŹĉanske?) literaarne i slikokazne krivotvorine u svezi s ovim. Naime, postoje "uvjerljive" priĉe i slikokazi po kojima maali Isus veĉ za izbiegliŹtva u Egiptu, a onda i po povratku u Nazaret, ima za uĉitelja vrstnoga rabina koji Ga upucuje u dubiine BoŹjih rieĉi u Mojsijevu Zaakonu. Auktori takvih uradaka ne shvaĉaju da tiime dovode pod suumnju ili ĉak nieĉu Isusovu sveznajuĉu boŹansku naarav. Taa Oon saam je cielovita, Źiiva i utielovljena Rieĉ BoŹja!

(ponudio se) da bude Isusov učitelj (kad uskoro za too doođe rok, tj. poslie njegove *bar-micve*)? Da se je nešto od toga tada sbilo, zar bi too, poslie, Marija naamjerno prešuutjela (a sve ostalo preniela učenicima)? Ne, ništa od toga! A da se, možda, naučitelji nii'su "posraamili" shvativši da "neuko dieete" razumje Piismo bolje i dublje od njiih i stoga se, zaavideći mu, "prestrašili" uzeti ga za učenika? Opet, ne! Jer, doista, praavi učitelj žuudi za učenikom koji *će* ga nadviisiti. I upravo je takav učenik *slava svojega učitelja!*

Gdje se, dakle, skriiva odgovor? Najkraće: Too je biila Božja volja. Boog je zapriečio njihovu dublju znatiželju, a dopuustio im samo neopisivo udivljenje svojom žiivom Rieeči. Ona (Piismo) u sviitcima je svakodnevice pred njihovim očima i u njihovim rukama, a evo je sada **posred njiih** - cielovite i utielovljene! Budu li **otvorili svoja srrdca** (a ne samo uumove) i ako Joj/Mu povjeruju, dopuustit *će* im da Ju/Ga prepoznaju kad za too doođe praavo vrieeme.

Gospodin je too izkaazao ovim rieečimA (Mt 11, 25-27; Lk 10, 21-22): *Slavim te, Očče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od muudrih i uumnih, a objaavio malenima! Da, Očče, tako se tebi svidjelo. Sve je meni predao Otac mooj i nitko ne pozna Siina doli Otac niti tko pozna Očca doli Siin i onaj komu Siin hoće objaaviti.*

I doista, Božja naarav se ne odkriiva veliku ili oholu uumu već krotku i poniznu srđcu.

Napokon, ne smjemo zanemaariti smiisao posliednjih rečeniica iz ovoga Luukina izvješća (Lk 2, 51-52): *I siide s njima u Nazaret i bijaše im poslušan. A mati NJegova je briižno čuovala sve ove uspomeene u svoomu srđcu. A Isus je napredovao u muudrosti, dobi i milosti kod Boga i ljuudi.*

Na prvi mah, priividno suviše, one nam potvrđuju nešto findamentalno o Isusovoj naaravi. Naime, ono što se je sbilo u Hraamu ukazuje na Isusovo božanstvo: Oon je Utielovljena Rieeč - Siin Božji - *rođen od Očca prie sviih viekova*. A tee završne rečeniice potvrđuju da je Isus i **praavi** čovjek - Siin Čovječji - *rođen od Marije Djevice*¹³.

I na kraju, zašto je Isus jaavno nastuupio "tek" oko svoje triidesete godine? Zato što je, u ono vrieeme, tek u toj dobi osoba smaatrana dostatno zrielom ("punoljetnom" - po znaanju i izkuustvu) da bi se, u društvenoj zajednici, njuu, njeezine rieeči i djeela, današnjom sintagmom kaazano, uzimalo za'ozbiljno.

¹³Ni dandanas nii'je posvema suzbijena hereza o "Isusovu samobožtvu", kao ni ona o "Isusovu samočovječtvu"!

¹⁴Otvrdnjuje koga hoće - Zašto?

Raadi se, dakako, o “kontroverznoj” Pavlovoj rečenici (Rim 9, 18)::
Tako dakle, smiluje se komu hoće, a otvrdnjuje koga hoće.

Koliko li je samo taa rečenica, izvađena iz cieline, prouzročila prieepora i zastranjenja u kršćanskomu svieetu, posebice kod protestantskih teolooga! A zašto? Zato što ju se, nehotice ili namjerno, uzima za tvrdnju neovisnu o predhdnomu tekstu, a izostavlja se i tumačenju što joj slieedi.

Naačelno i prvo, ako na početku ma koje izjavne rečenice stoji *Tako dakle* (ili samo *Dakle*), taa rečenica **nii’je neovisna** (občenita) **tvrdnja, vec/zaaključak** izveden iz predhodnoga razmaatranja i **odnosi se samo na sbiivaanja** obuhvaćena tiim razmaatranjem. K tomu, gotovo redovito (a i oovdje je tako!), po zaaključku slieedi podrobnije obrazloženje ili tumačenje (a ne dokaz!). *Sapienti sat!*

Ipak, drugo, nee’čemo stati na ovomu! Vrieedi se potruditi te malko dublje shvatiti sržnu po(r)uku ove Pavlove poslanice, a onda (i) sličnim priimjerima iz Evandjelja ojačati praavu kršćansku vjeru u kolebljivih ljuudi te ju i prosvieetliti zdravim razumom - koliko je (komu) moguć, odnosno daano.

Najprije, komu i o čemu Pavao govori i piše u Rim 9. 1-17? Prvenstveno svojim sunarodnjaacima o Kristu - *po saavjesti u Duhu Sveetomu* - sbog booli i žalosti u srđcu što su Ga odbaacili, a Božju milost (počevši od Abrahama) - obećanja, prooročku najavu, bogoštovlje, posinstvo i sve darove, pa i Krista po tieelu - su dobili da bi Ga mogli prepoznati i prihvatiti. Dvojim da bi se Pavlova muka mogla izkaazati potresnije od njegovih vlastitih rieči: *Da, htio bih jaa saam proklet biti, odvojen od Krista, za braću svoju, sunarodnjaake svoje po tieelu.*

Ali, ipak, naglasuje i pojasnjuje da se ni’ije izjalovila Božja rieč, jer da nii’su Izrael svi koji potječu od Izraela ...! Dalje, navodi obećanje daano Mojsiju: *Smilovat ću se komu hoću da se smilujem ...* I, napokon, kazuje čemu **otvrdnuće** (kao Božja volja ili milost!) na faraonovu priimjeru: *... da na tebi pokažem svoju mooc/i da se razglaasi ime moje ...*

Doista, premda Boog, sveznajući i svevideći, oduviek zna svaku faraonovu budući odluku i svako njegovo djelo i nepopravljivu tvrdokornost njegova srđca, ipak mu daaje čak deset prigooda (miloosti!) ne bi li se “zmekšao”. Too nam jasno pokazuje da ono *otvrdnjuje koga hoće* nii’je Božja volja, nego traajni ostanak u tvrdokornosti po vlastitomu slobodnom izboru. U protivnom, ne bi biilo najvećega daara Božjega:

¹⁴st190424

čovjekove slobodne volje. I u tomu slučaju bi *djelo* smjelo, s pravaom, reći *svomu tvorcu* (Rim, 9, 19-24):: ... Što si me ovakvim načinio? ... Pritom razabiremo da je takvo (osobno) otvrdnuće ujedno milost za one druge.

A sada priimjeri! Prvo oni o *smilovanju i otvrdnuću*, tj. o slobodnoj volji čovjekovoj.

Priimjer 1. (Ps 95 (94), 8-11) *O, da danas glaas Mu poslušate:*

*“Ne budite srđca tvrda kao u Meribi!
Kao u daam Masin u puustinji
gdje me izkušavahu očevi vaši
premda vidješe djeela moja.
Četrdeset ljeeta jadio me naraštaj onaj ,
pa rekoh: Naarod su nestalna srđca,
i ne proniču moje putove.
Stoga se zakleh u svoomu gnjeevu:
Nikad neeće ući u mooj pokoj!”*

Priimjer 2. (Sir 15, 13-20)

*Ne reci: “Od Boga je grieeh mooj”,
jer što Oon mrzi, nikad ne čini!
I ne reci: “Oon me zavede”,
jer NJemu griješniici ne trebaju!*

...

*Oon je saam u početku stvorio čovjeka
i prepuustio ga slobodnoj volji njegovoj.*

...

*Pred čovjekom je i život i smrt:
što oon više voli, too će mu se dati.*

...

*Gospod znaa svako djelo čovječje.
Nii’je nikad zapoviedio nikomu
da bude bezakonik
niti dao dopušteenje za grieeh.*

Priimjer 3. Napokon, što nam u kontekstu našega razmaatranja (o *smilovanju i otvrdnuću*) kazuje zemaljski život (naučavanje i djelovanje) Gospodina našega Isusa Krista - Odkupitelja i Spasitelja? Zar nii’je Boog poslao Siina svooga da se svieet spaasi po NJemu!? Zar Isus nije čak trii godiine propoviedao o Kraaljevstvu Božjemu (koje se približilo) i činio siilna znameenja ne bi li se tvrda srrđca obraatila da im se oprostite grieesi!? Ali ne! Nii’su! Osobito ne oni koji su držali da vršeći (strogo i formalno) sav Zaakon najrevnije hvaale i slave

Gospodina. Zar Isus nii'je i plakao nad okorjelim Jeruzalemon (od kojega, stoga, *nee'čé ostati ni kamen na kamenu*)!?

A onda milostivi i milosrdni Boog prielazi na čudesni i ljudskomu uumu paradoksalni "Plaan B" (za što je znao i prie Počēetka, a najaaavili su ga daavno i višekratno mnogi prooroci, psalmiisti i, u Isosovo vrieeme, starac Šimun te Ivan Krstitelj): Krist Spasitelj *čē* prvo biti Odkupitelj ("... **za vaas** i za sve ljuude ...; *Krv NJegova **na naas** i na dietcu našu!*). No, ni tada, a ni po Uzkrsnuuču, tvrda srđca ne omekšaše, nego po svojoj volji ostadoše tvrdima.

K ovomu (kao pojedinačni slučaj), ni u poslednjim trenuutcima - na vraatima skore neminovne smrti - Isusovo smilovnje skruušenomu raazbojniku nii'je pomoglo da onomu drugomu "omekša" srđce, tj. da se, čak izravno (neposredno!) čuvši i vidjevši oprostnu milost Božju, i oon saam obraati, uzvjeruje i pokaje da bi zadobio smilovanje.

Slieedi nekoliko priimjeera o "preskaakanju gradiva", tj. o zanemariivanju cielovitosti ili izostavljanju pojedinih dielova zapiisane Božje Rieeči, da bi se Sveeto Piismo, posebice Radosna Vieest, prilagodilo i suobljičilo ovomu svieetu, a onda i zloraabilo. U naarodu zdrava razuma takva se rabota opisuje pošalicom: "Što se babi htilo, too joj se i snilo." Priimjere *nee'čēmo* izdvaajati zasebno, nego *čēmo* upozoraavati ili navoditi dio izpuštenoga ili zanemarenoga zaapisa te izticati što sbog toga potom slieedi. I *nee'čēmo* ulaziti u občēpoznate "velike redukcije" (*Sola Scriptura*, *Soka Fide*, *Sola Gratia*, simbolična "Euharistija" - bez Iv 6)

Prvi priimjer neka bude ono što smo upravo razmaatrali, tj. što smo *več* zaključili da se dogaada, te kamo vodi ljudska "veleumnost", kad se iz cielovite po(r)uke Rim 9, 1-24, uzme i samo'osmisluje tek Rim 8, 18.

Nadalje:

- oni koji drže da je za spaasenje dostatno (*po*)*vjerovati* u Isusa kao Siina Božjega i Spasitelja, čēesto zaborave da za ulazak u Kraaljevstvo Božje triebaju i *očuuvati rieeč* NJegovu, kao i *vršiti volju Božju*, a i (NJegovu zaaključnu besjedu!) da u tomu, koliko god teežko biilo, *mooraju uztrajati do svršēetka*; pa i uz sve too, da *je ljuudima spaasiti se nemoguće, ali Bogu je sve moguće*; no najgore je što takvim svojim stavom čine NJegov pravoriek o/na Posliednjemu Suudu (Mt 21, 31-46) tek "priiicom za strašenje maale dietce";

- oni koji misle da je naš Gospodin, Isus Krist, svojom mukom i smrču (*žrtvom pomirnicom* svekolikoga čovječaaanstva s Bogom Stvoriteljom!) jedanput i za svagda poništio sve ljudske griehe i njihove posliediice, neka se sjete, prvo, NJegovih rieeči Židovima: *Uistinu, ako ne povjerujete da Jaa Jesam, umriet čēte u grieesima svojim*. (nuždnost, ali

ne i dostatnost!), a onda, drugo, i NJegova daara-ovlaštenja učenicima (poslie svooga uzkrsnuća!): *Primite Duha Sveetoga! Kojima odpuustite grieehe, odpuuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im.*, te neka se, treće, zapiitaju: Je li duuša i onoga drugog raazbojnika na kriižu (i oon je vjerovao da je Isus - Mesija, Siin Božji!) odisla onoga daana s Gospodinom u raaj?;

- oni koji govore da su neki ljuudi unapried odreedeni za spaasenje, a ostali za propast, nieću čovjekovu slobodnu volju, te Božje sveznaanje (o čovjeku, posebice) shvaćaju kao (čovjekov) životni usud (posve meo-visan o osobnim izborima i činima); no, kad bi tako biilo, sav bi Isusov moralni naauk bio izprazan, a sve NJegove prispodoobe o Kraaljevstvu Božjemu postale bi obmanjujućim slikovitim baajkama;

- itd., primjerice, neka poomno razmisle i o *Prispodobi o muudrim i luudim djevicama*;

- onima, za kraaj, koji odbacuju katoličke dogme o Blaaženoj Djevici Mariji, materi Isusovoj, postavljam ovo piitanje:

Da ona nii'je bez grieeha začeta, bi li nuždna biila dogma o "bez-griešnu začeeću Isusovu", tj. bi li, u takvu slučaju, Otac moorao zaštiititi Siina (*nama u svenu jednaka osim u grieehu*) od nasliedivanja iztočnoga grieeha po svojoj "griešnoj" materi?

¹⁵Trii puuta od Istoga do “Istoga”? - Zašto?

U ovoj se priiči po’občjuje s pojedinačnoga na skupno, te proširuje fabula iz one predhodne. Kako se, dakle, dogodilo da su se, počevši od istoga Piisma (Staaroga Zaavjeta židovskoga) u trima tzv. jednobazačkim vjerama¹⁶ (Judaizmu, Krščaanstvu i Islaamu) pojaavile mnogobrojne i nepomirljive raazlike?

Odmah treba izpraviti nametnuto pogriješno “školsko” mišljenje da su u svojoj srži tee trii vjere sukladne, a da se raazlikuju u izvanjskomu pokladu, formalnim obredima i vjerničkoj praksi (“rutini”). Upravo obratno, tee su trii vjere, što svjedoče o jednomu (i istomu!) Bogu, u mnogočemu slične po vanjskim obrazcima i vjerničkoj praksi, a uvelike se raazlikuju u svojoj biiti, tj. u teološkim naaučavanjima. I ova priiča baš too hoće argumentirano potvrditi.

O krščaanstvu

Krščaanstvo je židovska vjera - judaizam - nadopunjena (“nadograđena” *Kamenom Zaaglavnim*) Isusovom osobom, Mesijom (Kristom, Pomazanikom), kao i NJegovim naaukom i djelom. Krščani, dakle, vjeruju u Svemogućega Trojedinoga Boga - jedan je Boog (*koji se zajedno slavi*), a trii (*i skupa časti*) su božanske osobe: Otac (Stvoritelj), Siin (Viečna Božja Rieeč, koja se je utielovala i postala Čovjekom - Kristom Spasiteljom) i Duh Sveeti (Životvotac).

Too je čovjekovu uumu preduboko i neshvatljivo otaajstvo, a svaki pokušaj da ga se učini čovjeku razumljivim redovito vodi u herezu¹⁷. Svrha čovjekova je život vječni u zajedničtvu s Bogom. Uza svu vjeru, htijenje i truud, čovjek saam do Boga ne može. Stoga Boog, koji je i bezuvjetna LJubav, silazi k čovjeku da bi NJegovom pomoću (milošću), ali i po čovjekovoj slobodnoj volji, mogao u tomu uzpjeti.

Trii su glavna teološka “stuupa-piloona” što nose krščanski naauk. *Utielovljenje* Rieeči Božje, *Odkupljenje* - jedincata pomirbena (za sve ljuude) krvna žrtva Jaganjca Božjega i *Uzkrsnuće* Kristovo na život vječni.

¹⁵na Maarkovo ”24,

¹⁶Ne **religijama**, jer taaj termiin podrazumjeva i svietovni društveno-kulturni sadržaj!

¹⁷Neke protestantske denominacije govore o jednomu Bogu i NJegovoju “trofunkcionalnosti” (atvaaranje, objava, prosvieljenje; ili tomu slično), a neke o “tropojavnosti” (poput, priimjerice, vode, koja se jaavlja još i kao para, te snieeg i leed). Too su, dakako, duboka krivovjeerja jer nieću Božje **osobnosti**. Naime, ničija i nikoja funkcija, kao ni pojav(nost), nii’je osoba. Za podkriepu, kad Otac, Siin i Duh ne bi biili trii osoobe, Isusova besjeda (tvrdnja) o Svršetku, tj. o *onomu daanu i času* (Mt 24, 36; Mk 13, 32), biila bi bezsmislena.

Kršćanstvo je danas razjedinjeno. Od matice, katoličanstva, odieelilo se je (ustrojstveno) prie tisuću godiina pravoslavlje, a prie peetsto godiina (teološki i ustrojstveno) i protestantizam.

Katoličanstvo je, za mene, jediina u svemu istinita vjera u praavoga Boga. Polazeći od Staaaroga Zaavjeta i prihvaćanja celovite Božjje objave, u i po Isusu Kristu i Duhu Sveetomu, predane apostolima i prvaaku Šimunu Petru, te posliedično crkvenim očima i Učiteljstvu, sve promijšljanje i svi kritički argumenti se mogu izvoditi iz teološkoga naauka Katoličke Crkve¹⁸.

Pravoslavlje je “drugo pluučno kriilo Kršćanske (katoličke) Crkve” (reče jednom, sada sveetac, paapa Ivan Pavao II.). Najkraće, uz sva “ciepidlačenja” i naglašavanja izvanjskih raazliika, teološki naauk Pravoslavne Crkve se, ipak, ne raazlikuje od onoga Crkve Katoličke. Podiela koja se sbila prie tisuću godiina, uslieedila je sbog uporna i griešna crkvenoga naastojanja da zadrži i održi (i) svietovnu vlaast. Katolička Crkva se je, tek poslie mnogo stoljeeća, uzpiela odhrvati tooj naapasti¹⁹, a za sve (poslie državno ustrojene) pravoslavne crkve usrdno molimo da se, po prosvietljeenju od Duha Sveetoga, odmaknu od svojih državnih (političkih) vlaasti, te vraate u prvobitno crkveno zajedništvo. Ono što se može iztaknuti kao svojstveno većni pravoslavnih crkaava jesu stavovi i ponašanje njihovih pastira poput naučiteelja židovskih u Isusovo vrieeme. (*Bolje da jedan čovjek umre za naarod. . . Dakle, “mii, a ne Boog, vodimo svooj naarod i čuuvamo ga”.*)

Protestantizam je kršćanstvo uvelike suobličeno ovomu svieetu. Pa premda izpovieda dolazak Kristov, kao čovjekova Spasitelja, protestantizam niieeće Njegovu milostnu pomoć po djelotvornoj snaazi (od NJega uzstanovljenih!) sveetih sakramenata. Obrazac po kojemu je nastala (i još uvijek nastaje!) protestantska teologija izgleda, sažeto, ovako:

- 1. Iz Isusova naučavanja i djelovanja izostavlja se ili zanemaruje sve ono što ne odgovara svietovnim željama ili namjerama dotičnoga “veleumnika” ili koje “ciiljane skupine”;
- 2. U naastojanju da se od zadržane manjkave “građe” izgraadi smislen i koliko-toliko koherentan teološki sustav, “posuđuju” se njemu priividno neprotuslovni i, iz celine iztrgnuti, citaati iz Djeela Apostolskih i Poslaniica, a tuu i tamo, i iz Staaaroga Zaavjeta i Odkrivenja;

¹⁸Tko ovomu oponiira, neka poode od “svojega” teološkog sustava te iznese protuargumente! Tako bi mogao odpočeti kritički dialog. No, ako se izkazi vlastitih polazišta uzmu kao posve razumljive i nepromienjive činjenice, tj. za **absolutne** (premda često i neshvatljive) **istiine s nedopustivim preriecima** (“preformulacijama”), dialog postaje bezplodnim, čak i bezsmislenim.

¹⁹Čini se paradoksalnim (ali nii’je!), da joj je u tooj katarzi znatno pomogao baš protestantizam!

- 3. Budući da se u svakomu takvom teološkom sustavu, ipak, neminovno pojavi (uz brojna “sitna” i manje vidljiva) barem jedno krupno i očito protuslovlja, njihovi tvorci ga pokušavaju izpraviti novom redukcijom ili “pokrpati” novim citaatima ili *ad-hoc* tumačenjima;
- 4. Konačni izhod: Takvim “izpravcima i zakrpama” nikad kraja, a dokaz tomu su deseci međuse nepomirljivih protestantskih “teoloških sustava”²⁰ i stotine protestantskih crkava, te tisuće (deseci tisuća!) njihovih “denominacija”; dakle, nekontrolirana “divergentna lančana reakcija” (uzastopna podjela i razsipanje) gotovo do “atomizacije”.

O islama.

Islaam nieće da izvorište i sadržaj svoje *sveete knjige* dolaze, ma i najmanjim dielom, od ičega ljudskog, pa ni od Biblije. Tvrdi se da je *Kur'an* točno zapiisana Božja objava, donesena po aandelu Đibrilu (Gibrilu, Gabrielu), a priimio ju je Muhaamed - poslanik Božji i posljednji proorok. Kao takva, viečna je i nepromienjiva, a i gotovo neprevediva s izvorno napiisana jezika.

No, nepristrani čitatelj, uspoređujući tekstove, teežko da bi mogao baš too i tako zaključiti. Od mnogih tvrdnja o njezinoj izvornosti, jedna je posebice znakovita i, držim, duboko prosvjetljujuće istinita, a glaasi (po sjećanju i sažeto) odprilike ovako: “Kad bi se ljuudi i aadeeli (dusi, “djini”) udružili da sastave ovakav Kur'an, u tomu nikad ne bi uzpjeli.” No, too se može uztvrditi, pa bi se smjelo slično kaazati, i za još poneku od obćepoznatih knjiiga!

S kršćanskoga stajališta, islaam je krivovjerje izniklo u okrilju ranoga (judeo-)kršćanstva, a u temelju mu je fundamentalna redukcija: Isus Krist nii'je (i utielovljeni) Boog, nego samo čovjek - proorok Božji (Isa). Poslедиčno, podlegao je nekoj naapasti ili kuušnji sotoninoj. Poslanik Božji, Muhaamed, premda samo čovjek, razobličuje i izpravlja (po dobivenoj objavi) Isusovo “zavođenje svojim božanstvom”, donosi punu istinu i stavlja sve u životu (moralna načela, društvena pravila, mužko-ženske oodnose, poredak ...) na svoje praavo mjesto.

Ali poviestne činjenice pokazuju nešto drugo. Naime, čim je njegov pokret pebrodio prve nedaće te brojno osnažio, islaam započinje šiirenje bezobzirnim oružanim naasiljem. Stoga bi zaaključak mogao biti da je, možda, Muhaamed podlegao onoj trećoj kuušnji (Isusovoj) u puustinji: *Sve ću ti ovo dati, ako mi se pokloniš*. Po tomu ne bi bio ni

²⁰U svezi s tiim, shvatljivo je, ali i znakovito, da zagovaratelji tiih međuuse neusklađenih “teoloških sustava” prešućuju i veoma snošljivo podnose međusobna protuslovlja, ali svi oni (pa i udruženi) oštro napadju teološki naauk (**jedne!**) Katoličke Crkve, dok se, valja zamietiti, uobće ne osvrću na (**mnoge!**) Pravoslavne crkve.

prvi ni jedini koji je (u)mislio da se s polazišta moći i sile može širiti vjera i vršiti volja Božja.

Ima smisla zapitati se, zašto se islaam ne ciepa. Početno razilaženje (sunjiti i šijiti), a poslie i još neka minorna, nii'je biilo posliedica teoloških raazlika (njih uobće neena!) već nepomirljivih osobnih suukooba na saamomu počeeetku, a onda, poslie, i stanovitih naaglasaka u vjerskoj praksi njihovih sledbenika. Odgovor na pitanje je lakši nego što bi se u prvi mah pomislilo. Naime, islaam ne dopušta, barem ne jaavno, propitivanje svojega vlastitog sadržaja. Tek odabranima je dopušteno blaago kritičko promišljanje i tumačenje.

Podosta je mjeesta u Kur'aanu (kao i u Bibliji) na kojima mooramozastati i izreći tek: *Too je rieceć Boćja kojoj vjerujem, premda ne razumjem*. No, još više je mjeesta na kojima ljudski uum prihvaća Božju rieceć jer ju, ako ne posve onda dobrim dieelom, i razumje. Inače, cieela bi Božja objava biila ljuudima nedokučiva zagonetka.

Posliediečno, islaam nii'je razvio prateći, sebi odgovarajuć, razumski teološki sustav. Stoga, čini se paradoksalnim, ne postoji *islaamska teologija* u doslovnu smislu toga poojma. A kad njee neema, neema ni raazpraava, pa ne može biti ni, inače mogućih, razmimoilaženja, a onda ni suprotstaavljaanja niti podieela.

No, vjera saama, bez (zdravo-)razumske podrške, često postaje plodnim tлом za ono se danas naziiva *vjerskim fundamentalizmom*, a po njemu *Božju praavdu* (pa i onu konačnu, držeći da je praavda isto što i *volja*!) počmu, i too naasiljem, izvršavati ljuudi. Ako je Boog darovao čovjeku slobodnu volju (dakle, i izbor i odluku, i promjenu!), zar naasilno provođenje *Božju praavde* na zemlji, čak bez Boga koji je sišao među ljuude, može biti Božja volja!? Sapiienti sat!

O judaizmu

Prvo, kršćani i muslimaani su duužni Židovima izkazivati poštovanje i zahvalnost. Jer, njih je Boog izabrao za svooj poseban naarod: od njih nam je prva Objava po Abrahamu; od njih su Piismo i Zaakon po Mojsiju; od njih su prvo svećenstvo i prooroci; od njih je i vjerski poklad ...; napokon, od njih je i Gospodin naš, Isus Krist.

Drugo, ne smjemo zaboraviti da su prvi kršćani biili maahom Židovi i uz njih tek pokoji obraaćeni paganin (tj. nežidov). Oni od naše najstarije braće, svih Židoova, koji su odbili povjerovati i prihvatiti Isusa kao Mesiju, nastavili su "staarim puutom i na staari naačin" strpljivo čekajuć izpunjeenje pradaavnoga Božjega obećanja po prooroku: *Evo, djevica će začeti i roditi siina, i nadjenut će mu se ime Emanuel - s nama Boog*. No, kad bi tomu biilo tako, zar ne bi, kao nekada u

vriemenima teežkim ili odpadničkim, Boog podizao i slao nove prooroke svoomu izabranomu naarodu da ga tješe ili vraćaju na praavi puut?

Treće, iako su (velikom većinom), odbaacili Isusa kao Mesiju-Krista, ipak su izjavom *Krv Njegova na naas i na dietcu našu!*, prihvatili (preko Isusa!) i Novi Saavez s Jahvom (po ovlaštenju pri Preobraženju), tj. ušli su u Kristovo Odkupiteljstvo, kao izpunjeenje (**za njih zuau-viek važećega!**) Staaroga Saaveza. Židovi uporno uztraju na gotovo dosljednoj “nepromienjivosti” Staaroga Saaveza. Ali oon je **samo u svojoj srži** - Božjoj ljuubavi vjernosti (sadržanoj u *Dviema Zapovieedima*, te razčlaanjenoj u *Dekalogu*) - **nepromienjiv!** Naime (*Evo, sve činim novo!*), neema više Hraama u Jeruzalemu ni u njemu Škrinje Zaavjetne . . . , Isus Krist je Novi Hraam, a NJegovo Presveeto Srdce je Nova Škrinja Zaavjetna prepuna ljuubvi i vjernosti za sve ljuude. . .

S kršćanskoga stajališta, judaizam je zapeo i ostao u *staanju Zaharijinu* kad je bio čuo vieest (ali i posuumnjao u njuu) da mu je *molitva uslišana*, tj. da će, iako već ostario, dobiti siina. Ako i kad damašnji Židovi budu povjerovali da je nerodkinja Elizabeta u starosti rodila siina, *novoga Iliju*, shvatit će da je *Zaharija* njihova prošlost, a da im *Ivan* Preteča *otvara budućnost*. I tada nee’će više biti dvojbe o tomu tko je Djevici ni tko je Emanuelu! I razumjet će prooročke rieči (o Mesijinu uzkrsnuću!): *Tii si Siin mooj, danas te rodih*.

A sada i do tada, judaizam kruuto ostaje u svojoj okamenjenoj poviesti i, nažalost, u zaabludi o Isusu Nazarećaninu kao najvećemu hulitelju na Boga. Izvanjskomu motritelju je, u najmanju ruku, veoma čudna židovska izključujuća zatvorenost i umišljena “duhovna nadmoć”, pa i pomalo ohola samodostatnost, u odnosu na sve ostale vjere i vjerskie zajedniice.

Zaaključno, poučno je razmotriti, te sažeto izkaazati, kako od istoga počela (*LJuubi Boga iznad svega , a bližnjega kao sebe!*) prema istomu cilju (*Spaasenje*) i s istom svrhom (*Život vječni s Bogom*) naastoje ljuudi, s Božjom pomoću i vlastitom snaagom i pameću, raazličitim putovima i naačinima sve too postići.

Za katoličke i pravoslavne kršćane, Isus Krist, Siin Božji i Siin Čovječji, jedini je *Puut (Istina i Život)*, a Božja pomoć u vršenju NJegove volje dolazi od bezuvietne Božje ljuubavi, praaštanja i velikoga milosrđa što se izlieeva po NJegovim svetim sakramentima. Nužno je uzeti svooj križ i noseći ga, ići za Isusom. Protestantski kršćani, započinju na tomu istom puutu. No, budući da ne vjeruju u sakramentalnu Božju pomoć, oni pokušavaju olakšati i “skraatiti” putovanje pronalaženjem “teoloških prečaca” što, po njihovoj pameti, brže dovode do istoga cilja. Najučestaliji su *samo Piismo, samo vjera, i samo*

milost, pa onda *predodređenje* i *jedanput spaašen* - *zauviek spaašen* te još neki. Vode li doista tii prečaaici do željena cilja ili su too koobne stranputice, ovisi o mnogočemu u osobnomu hoodu svakoga protestantskog vjernika.

Muslimaani, pak, za raazliku od kršćana (*dietce Očca nebeskoga* - "*Očce naš, ...*"), ne gaa je prisan sinovski oodnos s Bogom. Za njiih, Boog - *Alaah* - jest milosrdan, ali je, prie svega, pravedan i strog Gospodar i Suudac. Samo NJemu se, dakako (kao i ostali vjernici "svoomu" Bogu), treba klanjati, absolutno Mu se pokoraavati, slušati G u svemu, te Mu služiti. No, doojam je da too muslimaani ne čine iz ljuubavi prema Bogu i po svojoj slobodnoj volji, već zbog formalne obveze ili *straaha Božjega*.

K tomu, muslimaani su od židoova "nasliedili" brzopleto i nepromišljeno jednačenje grišnoga djela s osobom - grišnikom (a too se, ali znatno rieđe, događa i kršćanima!). Mnoge izenenađuje, ali i zadivljuje, njihova nezaobilazna peterostruka dneevna molitva, njihov cielomjesečni poost kao i gorljiva hodočaašća islaamskim sveetim mjestima. A i poojmovi *Spaasenje* i *Raaj* u islaamu obuhvaćaju više "zemaljskih sadržaaaja" nego što bi ih se, možda, "smjelo" očekivati u *novomu* i viečnomu životu!? Napokon, islaam je u fundamentu, a i u nogočemu ostalom, "povratak" na starozaavjetni oodnos s Bogom. Tiim više začuđuje (ili se, možda, pojašnjuje!) izrazita netrpeljivost muslimaana i židova, što je oslikana kupolom na Sionu.

Židovi su, unatoč izvornu njihovu polaznom načelu (o ljuubavi prema Bogu i bližnjemu), ostali na "Ugovoru" - strogomu izvršaavanju svih proopiisa iz Mojsijeva²¹ *Zaakona*. Too je za njiih *pravednost* što vodi k *Spaasenju*. No u Zaakon je uneseno i mnogo *uredaba ljudskih i predaje* (običaaaja), tj. izvršnih nomativnih odredaba (o čistoci, o prehrani, o međuljudskim oodnosima, o *Suboti* ...) koje su gotovo uguušile ljuubav i radost sbog vršenja (i pri izvršaavanju) Božjih zapovieedi i proopiisa. Paradoksalno, "Subota je postala važnijom od čovjeka", tj. ono što je stvoreno za čovjeka i što mu je od Boga daano, ljudskim je umovanjem stavljeno iznad čovjeka. A prooroci *Jahvini* i psalmiisti su opominjali: *Ovaj me naarod samo uustima slavi, a srđce mu je daleko od mene; Žrtve Ti se ne mile, ...; Srđce razkajano, ponizno, Bože, nee'ćeš prezrjeti; Izbavit ću ga jer me ljuubi, ...; Nikad nee'će ući u mooj počinak!; ...*

²¹A trebalo bi pooći od onoga: *Abrahame! (Evo me!) Abrahame, ne spuštaj ruuku na diečaka! ...*, tj. od "Nee'ćeš tii, Abrahame, žrtvovati svooga jediince za mene, nego cu jaa, Jahve, žrtvovati svooga jedinorođenca za tebe i sve ljuude. "

Koristno je čuti kako i čime, ponekad, nevjernici-ateisti sažeto “oslikavaju” vjernike (u istoga Boga): “Židovi bi, s Jahvinom pomoću, htjeli gospodari svieetom, kršćani - šiiriti Božju Rieeč žrtvujući sebe, a muslimaani - uvezti Proorokov Zaakon žrtvujući nevjernike.”

I na kraju, neizbježno pitanje: Tko će (može) doći do cilja? Pitanje je bilo postavljeno prije dvie tisuće godina (Mt 19, 25) i dobiven je odgovor da čovjek saam ne može “zaraaditi (za) putarinu” (Mt 19, 26): *Ljudima je too nemoguće, ali Bogu je sve moguće*. No, nedugo poslie, ista usta su obznanila jasan odgovor i izrekla konačni pravoriek (posve usklađen s početnim načelom) koji obuhvaća sve vjere i sva praznovjerja, sve puuke i naaroode, sve vjernike i sve nevjernike, sve koji su čuli za Boga kao i sve one koji za NJega nikad ni’su čuli (Mt 25, 31-46). Sažeto:

Doodite, blagoslovljeno Očca mojega! ... (Odlazite od mene, prokleti, u oganj vječni ... ! ...)

Jer ogladnjeh i (ne) dadoste mi jesti; ...; u tamnici bijah i (ne) doodoste k meni.

Uz obrazloženje:

Što god (ne) učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, (ni) MENI (ne) učiniste.

Doista, na ovom svieetu proolazno je sve osim ljuubavi (Kor 1, 13). A po svojoj bogolikosti, bio čovjek toga sviestan ili ne, ljuubav prema Bogu, znaanomu ili neznanomu, **dokazuje se** samo i jediino nesebičnom i požrtvovnom ljuubavlju prema svoomu bližnjemu.

Dakako, izravnu ili posrednu Božju objavu i vjeru, kao NJegove daare, mooraju prihvatiti oni kojima su poslana, a uz njih će onda, kroz traajno i dosliedno svjedočenje u požrtvovnoj bratskoj ljuubavi, od NJega priimiti i dodatne miloosti da bi k NJemu prispjeli.

A koji je puut najizvrstniji? Budući da (što svi dobro znaamo!) bilo čiji teološki i moralno-društveni, pa i iini, naauk bez doosliedne potvrde vlastitim djelima i osobnom požrtvovnošću, ne “drži vodu”, odgovorit će protupitanjem:

Je li itko od “velikih svietskih vjeronosaca” (Konfučije, Lao Tse, Zaratustra, Buda, Muhaamed, , , , Gurdijev, Steiner, H. Blavatsky), osim Isusa Nazarećanina, imao toliko ljuubavi za ljuude da bi (poslie veličanstvena naučavanja i mnogobrojnih siilnih i čudesnih znameenja i dobrih djeela) od svojih odbaačen i predan na straašnu muku i smrt, uzmogao i umirući potvrditi svoje sveobće spaasensko poslaanje: *Očče, oprosti im! Ne znaju što čine.*

²²N-CV bez “umro” - Zašto?

Propitijivati tuda uvjerenja, postaavke i stavove, a zaobilaziti “osjetljiva mjeesta” i škakljiva” piitaanja u svojim, nii’je pošteno, a (za propitivaača) pogotovo nije raazborito ni pametno. Oslaanjajuć se na ohrabreenja po velikomu Akviincu, držimo da je svako piitanje iz ljuubavi u potrazi za i(I)stinom dopustivo, pa i poželjno i potriebno, čak i onda kad smo svjestni da na njega ljudski uum i jezik nikad nee’će moć točno odgovoriti. Ovo je priiča u kojoj se neuko razpreeda o jednomu od takvih piitanja.

U *Apostolskomu Vjervanju* (u daljnjemu tekstu *ApV*) izpoviedamo: ... mučen pod Poncijom Pilatom; razpet, **umro** i pokopan; ... , dok u (drugomu, nadopunjenomu i proširenomu) *Nicejsko-Cariogradskom Vjervanju* (u daljnjemu tekstu *N-CV*) stoji: ... Razpet također za nas, pod Poncijom Pilatom mučen i pokopan. ... Zašto *N-CV* ne izriiče, **eksplicite** (izravno, dooslovno) da je Isus Krist (i) umro? Ono, dakako, **implicite** (poosredno) sadrži i istinu da je Oon i umro, jer izriiče da je: *I uzkrsnuo treć daan, po Sveetomu Piismu*. (Uzkrsnuoće, zdravorazumski, podrazumieva predhodnu smrt!) Ipak, nii’je naodmet razmisliti o tomu, i pokušati shvatiti, zašto su crkveni oći (biskupi) i naućitelji izkaazali jedno od **istih polazišta** u izpoviedanju kršćanskv vjere na nov naačin - formalno raazličit od izkaza u *ApV*-u²³.

Najkrać odgovot bi mogao biti ovaj: *N-CV*, u usporedbi s *ApV*-om, mnogo jače naglasuje Isusovu božansku naarav od one čovječje, i ne usuđuje se ljudskim riečima izkaazati otaajstveno “razdvaaanje” (netom prie smrti) te ponovno “spaaanje” (za uzkrsnuoće) tiih dviju naaraavi u Isusovoj osobi. Naime, u *ApV*-u se implicite naglasuje Isusov **spasonosni** mesijanski poohod (Isus je Krist - Pomazakik i jediini Siin Božji, pri *Izgonu* obećan, te najavljiivan i očekiivan), a o Isusovu **božtvu** se doslovno i jednoznačno izriiče samo da je Oon naš Gospodin. U *N-CV*-u, pak, Isusa Krista izpoviedamo kao *jednoga Gospodina, jedinorodenoga Siina Božjega, rodenog od Oća prie svih viekova, (praavoga) Boga od (praavoga) Boga, ...*

Daani odgovor ima svoje uporište i u raazlikama sliedećh izričaaaja: *ApV*: , **začet** po Duhu Sveetomu, **rođen** od Marije Djevice (žene, što je pri *Izgonu* obećano!);

N-CV: **sišao** s nebasa i **utielovio se** po Duhu Sveetomu od Marije Djevice: i postao čovjekom.

²²Na Spaasovo, ”24.

²³Ostale “raazliike” su vaažna prošireenje i nadopuune, što doprinose jasnijemu razumjeevanju i potriebnoj jednoznačnosti u izkazima *Apostolskoga Vjervanju*.

Mooramo se, doista, diiviti crkvenim otcima što su, nadahnuti Duhom Sveetim, tako raazličito a ipak neprotuslovno izkaazali tuu nama neshvatljivu (u potpunosti) i(I)stinu!

Zašto, dakle, u *N-CV*-u ne nalazimo *umro*?

Prvo, zamijeetimo "sitnicu" - dopunu u *N-CV*-u: ... *rođena, ne stvorena, ...*

Isus je Boog jer je *rođen od (Boga) Ota pri sviih viekova*, ali Isus (Boog) je i čovjek jer je *rođen (i) od Marije Djevice*. A mi vjerujemo, zapravo znaamo: Od Boga rođeno ne može umrieti, dok od Boga stvoreno (dakle, i čovjek!) može umrieti. U ovomu se krije, bolje reč, odkriiva odgovor na naaslovno piitanje. Isus Krist - Siin Božji i Siin Čovječji - druga božanska osoba, mosi u sebi dvie sljuubljenje, ali ne pomiešane, naaraavi: božansku i ljudsku. I dok su tee naaraavi sljuubljenje, Oon umrieti ne može. Tek kad se na otaajstven naačin one "razstave", Siin Čovječji²⁴ može umrieti. Prisjetimo se triju Isusovih vapaaaja s križa:

Otče, oprosti im! Ne znaju što čine.

*Bože mooj, Bože mooj, zašto si me ostavio*²⁵?

Otče, u ruuke tvoje predajem duh svooj!

Da, doista, **nii'je Otac ostavio Siina, nego se je Krist "od Boga (svoje božanske naaravi!) moorao razstaviti"**, da bi Siin Čovječji mogao umrieti za naše odkupljenje²⁶.

Na kraju, neka nitko ne pomisli da je ovo, napiisano, piiscu posve jasno! Ne, niije, niti *č* mu oovdje ikad posve jasno biti! Too je tek bieedan pokušaj da se ljudskim riečima izraazi dielič neizrecive Božje stvaarnosti. Za podkriepu piitam: Postoji li ijedan (zdravomisleč) čovjek koji drži da u nebeskomu riečniku naši priidjevi *rođen* i *stvoren* znaače isto što i u ovomu zemaljskom? Boog, naime, hoč da, ponajviše i prie nego riečima, vjeru u NJega izpoviedamo i NJegovima se dokazujemo po **djelima** požrtvovne ljuubavi. A NJegovo za naas, sbog neposluha smrču zarobljene, največe djelo, učinjeno iz neizmjerne i bezuvjetne ljuubavi prema čovjeku, sažeo je Duh Sveeti u oviih nekoliko rieči iz prooročkih uustiju: *Da roba odkuupiš, Siina si predao*.

²⁴Gospodin Isus sebe naziiva Siinom Božjim i (raazmjerno češče) Siinom Čovječjim. No, zakovito je i poučno da kad god naviešta svoju muku, smrt i uzkrsnuč, redovito i bezoznimno za sebe kaaže *Siin Čovječji*.

²⁵Ne ponavlja razapeti Krist rieči što ih je daavno zapiisao "pateč psalmist", nego je psalmist-proorok, u videnju darovanom mu od Duha Sveetoga, unapried vidio *Slugu Jahvina (koji je naše grieehe uzeo naa'se, i čijom se modricom izliečismo)* te čuo i zapiisao taaj NJegov vapaj.

²⁶A *Torinsko plaatno* nam ukazuje da su se ljudska i božanska naarav ponovno "satavili" i sljuubile pri uzkrsnuču Kristovu.

²⁷Marija na svatbi - Zašto?

Čitajući “sinoptička” Evandeeļa (po Maarku, Mateju i Luuki) ne doznajemo kada je, gdje i kojom prigodom, Gospodin naš, Isus Krist, učinio svoje prvo znameenje. O tomu izvješćuje samo Evandeeļe po Ivanu, svjedoku toga događaja. Raadi se, svi dobro znaamo, o znamenju (“čudu”) na svatbi u Kani Galilejskoj. Isus tiih daana započinje svojim jaavnim djelovanjem. Uz Gospodina je tek nekoliko prvih učenika (sliedbeniika) koji su se odazvali NJegovu poozivu i kreenuli za NJiim. Raazlog njihova dolazka na tuu svatbu možemo shvatiti, opet, samo iz Evandeeļa po Ivanu. Ali zašto je i Marija, mati Isusova, s njima na svatbi? Ee, za odgovor na too piitanje trieba i malo maašte, koja je iznhedrila ovu priiču.

Dok sinoptičari, naime, prve Isusove poziive (brać Šimunu i Andriji, te Jakovu i Ivanu) opisuje slikovito - *da ribari postanu ribarima na ljuude*, Ivan podrobno izvješćuje kako se je sve too stvaarno sbiivalo. Pa prisjetimo se!

Valja početi od Isusova povratka iz puustinje (poslie četrdesetdneevna posta, molitve i nadvlaadanih kuušnja) i prolazka pokraj Jordana i Ivana Krstitelja, koji i dalje krsti svooj naarod, pripravljajuć puut “jačemu od sebe”, Ivan vidjevši Isusa, nadahnut Duhom Sveetim, proorokuje: *Evo Jaganjca Božjega koji iduzima grieche svieeta!*

Too čuju dvojica njegovih učeniika²⁸ te polaze za Isusom (i poslie postaju NJegovim učeniicima!). Isus se vraća u Galileeju, a učenik Ivan je njihov hood za Isusom i s Isusom, te dolazak u Njegov “staan” i boravak kod NJega, zaključio ovako: *Poodošē, dakle, i vidješe gdje stanuje i ostadoše kod NJega onaj daan. Biijaše odprilike deseeta ura.*

Potom, Ivan opisuje susreete i razgovoore s Isusom (Šimun Kefa, Filip, Natanael), a sve too vriemenski sažima u dvaa “daana”²⁹. Zatim, nastavlja Ivan:

²⁷Na Goospu Fatimsku, ”24.

²⁸Andrija i Ivan (Zebedejev, brat Jakovljevi), premda mnogi misle, pa i tvrde, da su too biili Andrija i Filip. Ali da “onaj drugi učenik” nii’je bio Ivan, oon o tomu, i o onomu što je i kako netom poslie biilo uslieedilo, ne bi podrobno izvieestio. Jer samo kod Ivana uočaaavamo da nii’je zapisiiivao tuđa svjedočaaanstva, nego samo vlastita!

²⁹Iv 1, 35-51. U protivnom, sliedio bi ovakav zaaključak: Isus je imao boravište (“staan”) raazmjerno bliizu mjesta na kojemu je Ivan krstio. Moguće! Ali, to bi povlaačilo da su svi: Petar i Filip (obojica, kao i Andrija, iz Betsaide; Petar je, možda, tada živio u Kafarnaumu), te Ivan (Zebedejev) i Natanel (iz Kane Galilejske) upravo tada i zajedno biili došli iz Galileeje u taaj judejski kraaj (moguće, na kršteenje?). Takvo “poklaapanje” bi biilo čudesno i, čini mi se, gotovo nevjerovatnim!

Trećega daana bijaše svatba u Kani Galilejskoj. Biila oondje Isusova mati. Na svatbu bijaše pozvan i Isus i NJegov učeniici.

Sada našu priču dopunjuje i nastavlja maašta. Zamislite Isusa koji s dvojicom suputnika, Andrijom i Ivanom, nenadano dolazi i (pošto su se umili u dvorištu), ulazi u svooj nazaretski dom k materi Mariji!

“Zdravo, mati moja mila!”, pozdravi ju Isus ulazeći s Andrijom i Ivanom.

“Šalom, siine mooj!”, odzdravi mu Marija, i sva radostna, doda: “Dugo si mi izbjivao, a jaa te žeeljno čekala. A tko su tvoji pratitelji? Novi prijatelji?”

“Nii’su još, ali će uskoro postati.”, prooročki joj, za pohranu u njeezino bezgriješno srđce, odgovori Isus.

“Doodite bliže! Priidite k stolu!”, pozove ih Marija. “Mooraa da ste jaako umorni od duga puuta, a i glaadni i žeedni.”

I oni posjedaše, a Marija im pripravi večeru. A pošto se okrieepiše, Marija im namjesti ležaje, te Andrija i Ivan prespaaavaše one noći u Marijinu i Isusovu domu.

Ujutro, zahvaalivši na gostoprimstvu, Andrija i Ivan odlučučiše poći u pripomoć braći, ribarima, na Tiberijadskom Jezeru. Biilo je, naime, doba zajedničkoga ribolova (njihovih ribarskih objiteelji) na dobrim jezerskim “poštama” nedaleko od Kafarnauma. A Šimun, brat Andrijin, bijaše se i priženio u Kafarnaumu. Kad too rekoše Isusu, Oon će im zagonetno na’too:

“Upravo triebam nekoliko vrstnih ribaara, pa ću i jaa s vama!”

I tako se oni upuutiše prema Kafarnaumu, do obale Tiberijadskoga Jezera. A kad stigoše, Andrija i Ivan naađu svaki svooga brtata te ih dovedu Isusu da se upoznaju. Isus tada reče Šimunu:

Tii si Šimun, siin Ivanov! Zvat ćeš se Kefa!

I nastavi Isus:

“Sutra, na Šabat, jaa ću poučaaavati naarod u sinagogi, a na drugi daan, one na obali s tvoje brodice. Poslie ćemo vidjeti jeste li vrstni ribari za moju družbu.”

I bii tako. Pa kad Isus svrši svoju besjedu s laade, okrenu se k Šimunu Kefi (Petru - Stieeni) i reče mu:

Izvezi na pučinu i baaci mreže!

Na’too će Mu Kefa:

Učitelju, svu noć/smo se trudili i ništa nii’smo ulovili, ali na Tvoju rieč baacit ću mreže.

Znaamo što se je potom sbilo! A Šimun Kefa tada kleknu do noogu Isusovih u siilnom strahopoštovaanju, priznavši se griješnikom - “lošim

ribarom” - nedostojnim Učiteljove “ribarske družbe”. I svi ostali ribari, skupa s Andrijom, Ivanom i Jakovom, bijahu zapaanjeni, pa i prestrašeni, znamenjem što ga pred njima učini Isus. A Oo *ǝ* Šimunu Kefi:

Ne'boj se! Od sada ǝš biti ribar na ljuude.

I pozva njih četvoricu u svoju družbu, a oni ostave sve te poođu za NJiim.

Oovdje nam, za našu priču, treba malko “izpraviti” prvu rečenicu u Iv 1, 43. U ovoj priči neka ona glaasi³⁰: *Sutradaan naumi Isus pooǝ u “Betsaidu (galilejsku)”*. Oondje naade Filipa i pozove ga, te oon posta peetim “ribarom” Isusovim. A Filip je poznaavao svoje sugrađane, braću Šimuna i Andriju.

Sada počinje najvažniji dio naše priče. Filip je imao draagoga prijatelja u nedalekoj Kani Galilejskoj. Zvao se Natanael³¹. Uzbuđen i radostan, Filip žurno poođe k Natanaelu i izpripoviedi mu o svoomu susretu s Isusom i poozivu da Mu bude učenik. I uvjeraavaše Natanaela:

Našli smo Onoga o komu je piisao Mojsije u Zaakon u Prooroci: Isusa, siina Josipova, iz Nazareta.

A bogobojazni i učeni Natanael, koji je svakodnevice (*pod smokvom*) čitao i razmaatrao Piismo, čudeći se, upiita:

Iz Nazareta da može biti što dobro?

Doodi i vidi!! odgovori mu Filip.

Nazaret je veomu blizu Kane Galilejske, pa oni odmah kreanu k Isusu u Nazaret. Diivnoga li susreta u Marijinu nazaretskomu domu, i razgovora Isusova s Natanaelom! Ivan o tomu svjedoči, pa ga oovdje nee'ǝmo navoditi, osim da je Natanael povjerovao u Isusa kao Siina Božjega i Kraalja Izraelova. A ono što Ivan nii'je zapiisao, donosi nam ovo maaštanje.

Marija, mati Isusova, pripravi im svima skroman obrok. Kad se okriepiše, Natanael reče:

“Za koji daan *ǝ* u mojoj obijtelji biti vienčaanje. Ženi se mooj brat. Sve vas od srđca poziivam na svatbu: Tebe, Učitelju, i Tvoju mater, i vaas petoricu drugova! Učinite čaast mojoj obijtelji i donesite joj radost: doodite k nama na svatbu!”

³⁰Izvorno: ... *Galileju*. Naade Filipa i reče mu: “Poodi **za** mnom!” Ali, prvo, Isus je već u Galileji. Drugo, da je Isus tada bio u Judeji (u “staanu”, a Andrija i Filip bili kod NJega), zar ne bi Isus rekao Filipu: “Hajde/Poodi **sa** mnom!” (kao suputnik na puutu do Galileje, a ne kao NJegov učenik ili sljedbenik)? I zašto bi izostavio Andriju? I k tomu, Filip bi bio **prvi učenik** kojega je Isus pozvao, jer je po dvojicu braće bio pozvao poslije čudesnoga ribolova. I, treće, nii'je li postojala Betsaida i izvan Galileje?!

³¹Mnogi tvrde da je baš oon, po očcu zvan i Bartolomej - apostol Gospodinov.

I pozvani se odazvaše. Ali priiči našoj nii'je kraaj! Jer, tek smo iznaastali **kako** se sbilo too da je (i) Marija, mati Isusova, biila na tooj svatbi u Kani Galileejskoj. A oovdje "**kako?**" nii'je, niti pojašnjuje, ono naaslovno "**zašto?**"!

Duboko je i nadasve poučno too otaajstvo: volja Božja i proviidnost NJegova!

- Marija, u svemu podložna volji Božjoj, žrtvuje svoju obijtelj³² darujući siina jedinca svim ljuudima, a Oon, svojim dolazkom i znamenjem, posvećuje užstanovljeenje nove obijtelji;

- Marija moli NJega, Siina Čovječjega, da Oon sebe (već na početku!) nadnaravno očituje i kao Siina Božjega i, čvrsto vjerujući da će Oon too učiniti, tiime pokaaže svima da s NJiim (a ne s viinom!) dolazi praava i životna radost;

- Marija nam daaje priimjer savršene prošnje (k tomu, za bližnjega svooga!), a svodi ju na dvaa koraaka:

1. Iznese pred Gospodina (iako Oon već znaa) svoju nepremostivu težkoću, muku, ranu ... , pa i duboku želju;

2. Prihvati svaki NJegov odgovor (i kad ga "neema"!), posebice, kad je posve protivan tvoomu očekivanju³³.

Napokon, jesmo li doista svjestni ove vječne istine:

Bez njee, Marije Djevice Bezgriešne (matere Isusove - Siina Božjega i Siina Čovječjega) **neema Tieela ni Krvi Kristove**, tj. Isusova čovječtva. Bez njee, dakle, ne bi bilo ni one jedincate odkupiteljske Pashe - Žrtve i Gostbe Jaganjčeve - niti spasonosnoga Kristova tielesnog uzkrsnuća na život vječni!

Jer, ona je jedna i jediina Žena (odabrana od Boga prie svih vjekova!). Za njuu ne vriedi ljudska logika: "Da ona nii'je rekla *Fiat mihi!*, Boog bi našao neku drugu ženu". Ne, ne! Sjetimo se da ona (u Lurdu) nii'je rekla (samo potvrdila dogmu!) da je doista "bezgriešno začeta", nego mnogo više, kaazavši da **ona jest Bezgriešno Začeeće**. Tko može shvatiti, neka shvati!

I too je, držim, najbolji odgovor na naaslovno piitanje.

³²Boog je uzeo k sebi njeezina djevičanskog muuža, a sada i Siin odlazi vršiti volju Otčevu. Premda ne znamo što je s obijtelji na nebu, jaa sluutim, pa i vjerujem, da Josip već "sjed" do Kraljičinih noogu, kao i ljuubljeni učenik do noogu Kraaljevih.

³³Znaam, lako je reći, ali ipak: Neka ne gube vjeru ni oni što usrdno mole za tielesno ozdravljeenje i zemaljski život, a (kad) Boog dopuusti još težu bolest, pa i smrt! Sjetimo se starozavjetne opomene: *Što čovjek više voli, too će mu se dati*. Stoga, budući da ne znaamo što ištemo, shvatimo da je "spasonosna odbijenica", a ne "smrtonosno uslišaenje", znaak Otčeve ljuubavi!

³⁴“LJuudima je too nemoguće” - Zašto?

I upiita Ga neki uglednik (mladić): “Učitelju, što mi je činiti da baaštinim život viečni?” Reče mu Isus: “... Zapovieedi znaaš: ... Hoćeš li biti savršen (Jedno ti još nedostaje:), idi, prodaj sve što imaš, ... A onda doodi i idi za mnoom!” Kad je oon too čuo, ražglosti se jer bijaše siilno bogat³⁵.

Ovaj se čovjek, dakle, nii’je odazvao na izravni Isusov poziv, koji bijaše odgovor na njegovu želju da si za ovoga života zajamči život viečni u Kraaljevstvu Božjemu. Odgovorit čemo uzpuut i na piitanje zašto se nii’je odazvao.

Pogriešno zaključuje tko misli da su Isusovi uuvjeti za jamstvo viečnoga života u NJegovu kraaljevstvu prezaatjevni. Jer doista nii’su! Uuvjeti su, logički izrečeno, nuždni i dostatni. Naime, ili si s Isusom ili nii’si s NJiim. Ako nii’si s NJim, a želiš s NJiim biti, neema druge do li razstati se od onih s kojima sada jesi, te pooči za NJiim. Pritom je, izgleeda, mnogo teže ostaviti “stečeno zemaljsko blaago” (tvaarni imeetak, zadobiveni položaj, društveni ugled ...), nego blizke osoobe. Unatoč tomu, da bogatstvo na ovom svieetu ipak nii’je saamo po sebi loše, Isus potvrđuje uuvjetom o njegovu dieeljenju siromasima, tj. dariivanju onima kojima mnogo čega (i) za ovaj život nedostaje. I pritom jaamči da se sve “bez račuuna” oovdje darovano “knjiži” kao blaago na onomu svieetu.

Dakako, u vjeri je taajna. Tko njuu, dragocieni daar Božji, ne pri-grli i u srđcu ne učvrsti tako da postane jačom od svih zemaljskih navezanoosti, ne može kreenuti za Isusom. Stoga je *mnogo zvaanih, a malo odabranih!* Samo jaaka vjera razkiida sponae zemaljske, te raada čvrstim ufanjem u NJegovu Rieeč, a, posliedično, neizostavni dokaz tomu je “plood za prepoznaavanje”: djelotvorna ljuubav prema bližnjemu, posebice, onomu koji oskuddieeva.

Razžalošćeni Gospodin učenicima oslikava mladiićevo staaanje drastičnom rieečima: *Lakše će deeva kroz ušice iglene, nego bogaataš u Kraaljevstvo Božje.* A na njihovo zaprepaštenje sažeto u piitanju *Pa tko se onda može spaasiti?*, Oon **upire pogled u njih** i odgovaara (njima i svima nama):

LJuudima je too nemoguće, ali Bogu je sve moguće. (Ili, *Što je nemoguće ljudima, moguće je Bogu.*)

Shvatimo i zauviek upamtimo tee Isusove rieči! Jer, ne raadi se oovdje samo o našem slabu i grieehu podložnu tieelu, ni samo o

³⁴St010624.

³⁵Mt 19, 16-22; Mk 10, 17-22; Lk 18, 18-23.

našoj slaboј vjeri, niti samo o ljudskoj naveezanosti na ono truudom stečeno, Jednom riečju, ne raadi se samo o našoj “opijatskoј ovisnosti” o zemaljskim ugodama (bogatstvo, tielesni užjatak, čaast, vlaast), nego i o nečemu mnogo dubljemu. A tuu dubinu može razsvietliti samo *Svietlo na prosvietljeenje naarooda*.

Najprie, zašto i kako se je sbilo too što nas je snašlo? U dinamici neizmjerne i bezuvjetne ljuubavi Božje i darovane nam slobode, odkriiva se, po ljudskoj logici, paradoks nad paradoksima:

Ljuubav viečna nas je stvorila, Sebi sličnima, iz ništavila - praaha zemaljskog, da bismo mogli prebivati u zajedničtvu s njoom, ali i slobodnima da bismo joj saami mogli neprestance uzvraćati ljuubav za LJubav. No Zaavodnik, *Laažac i Čovjekoubojica od počeeetka*, učinio je svoje. Pali smo i odpali - vraatili se u praah zemaljski! *Andeo Kerub s mačem ognjenim stražari pred rajskim vraatima*, a *Hraamska Zaavjesa razdvaja* prebivalište Božje od prebivališta čovječjega. I neema te sile do li, opet, saame LJubavi, koja bi mogla donieti spasonosno Pomireenje. Ovo je (kršćanska!) točka prieelomnica i razdienica od svih iinih vjeera i reliigija: Ne može se čovjek saam uzdići k Bogu, a kamo li do Boga, nego je nužno da Boog siide kao Čovjek i pridigne oaloga čovjeka k sebi.

I Oon to čini! Prvo se objavljuje maalomu naarodu i pripreema ga za svooj dolazak. Velika kuušnja Abrahamova bijaše nagovieštaj onoga što će Boog sa svojim Siinom doista učiniti za ljuude. Poslie, po prooroku, Rieeč najavljuje svoje Utielovljeenje (*Djevica će začeti i roditi siina - Boga s nama*). Napokon, od Iztočnoga Grieeha sačuuvana, raada se ona, Marija vasda Djevica - *gratia plena*, koja će po Duhu Sveetomu roditi praavoga Boga i praavoga Čovjeka - Spasitelja našega.

Da, Boog nam šalje Spasitelja, a ne Suudca, premda oduviek znaa da će Spasitelj prvo postati Odkupitelj. Too proorokuju i starac Šimun u Hraamu i Ivan Krstitelj na Jordanu. Otac nebeski je dopuustio da NJegovo *Spaasenje* i *Svietlost na prosvietljeenje naarooda i slavu puuka svooga izraelskoga* bude, od NJegovih, *postavljeno na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i za znaak osporavan*, kao i da bude *Jaganjac Božji koji oduzima griehe ovoga svieeta*.

Iako oduviek znaa da Radostnu Vieest o Kraaljevstvu Božjemu NJegov naarod, potaknut starješinama, neeće prihvatiti, Siin ipak izvršuje tuu prvotnu volju Otčevu, a potom, opet u skladu s voljom Otčevom, dopuušta da se nad NJiim izvrši “volja Kajifina”. No, nemoguće nam je posve shvatiti zašto je Isus “moorao” **kroz tako strahotnu muku** ući u svoju smrt, da bi ju svojim uzkrsnućem konačno i zauviek svlaado i viečni tielesni život obnovio. Zašto je *Žrtva Jaganjčeva* neodieljiva

o Njegove straašne i ponižaavajuće muke? Taa ništa slično ne nalazimo u ljudskim žrtvama Bogu! Spada li i too u *prosvietljenje*: Da barem nasluutimo koliko nas ljuubi i koliko smo Mu dragocieni i koliko je spreman “plaatiti” da bi naas, odpadnike sbog oholosti u darovanoj nam slobodi, opet privuukao k sebi.

Vraatimo se sada našem naaslovnom piitanju!

Samo Isus-Spasitelj spasaava - biilo izravno biilo posredno. Izravno, ako Mu poslušno vjerujemo; posredno, kad za NJega ne znamo, ali slieedimo svoju saavjest, tj. milostnu izkru NJegova Duha u nama. Bez NJega ne možemo ništa dobro učiniti! Po NJegovoj smo mucu i smrti odkuupljeni, tj. oslobođeni za slobodan pristup Otcu, a po NJegovu uzkrsnuocu zajamčena nam je obnova tielesnoga života za viečnost - ili u slavi Očćevoj ili u propasti paklenoj.

NJegova nam pomoć dolazi i preko nabeske Crkve: anđeela Božjih, posebice, svakomu od njegova aandeela čuvaara, kao i preko obćinstva svih premijulih svetih ljuudi - naših nebeskih zagovornika³⁶.

A među njima posebno mjesto ima naša nebeska maačka, Blaazena Djevica Marija, duušom i tieelom na nebo uznesena Kraljica nebeska i zemaljska. Od njeezina *Fiat mihi!* pri naviešteenu, preko svatbe u Kani Galilejskoj, do boolju probodene duuše pod Križom, ona nam pokazuje kako se poslušno vrši volja Bošja i uči nas kako se moli. A poslie Uzneseenja, koliko li su nam pasonosne pomoći donieli i samo njeezini dolazci s neba, te broojna ukaazaanja i majćinske poruke o pokori, molitvi i zaaštiti!

Ali, opet, ono najvažnije, znajući sve naše slaboosti, posebice nepostojanost, ostavio nam je naš uzišli Gospodin: Sveete sakrameente do po njima, snaagom Duha Sveetoga kojega nam je poslao, uzmognemo ostati na NJegovu puutu do Očca.

A za sve ljuude koji (i sbog našega nemara!) za NJega i za njih ne znaju, tješimo se (kajući se!) prispodobom o milosrdnomu Samrijaancu! Jer upravo ljuubav prema bližnjemu svoomu je znak i vidljivi odsjaj slike Božje u čovjeku. I too u sebi ima i nosi svaki čovjek osim onoga koji znaa za Boga, ali Mu se je, u svojoj izpraznoj uznositosti, uzprotivio.

³⁶“koji se više raduju jednomu obraćeniku, nego dvedeset i devetorici pravednika!”

³⁷Umovanjem do hereze - Zašto (i kako)?

ili

Priča poradi Straaha Božjega

U jutarnjoj Molbenici od nedjelje prvoga tjedna (Psaltir, Božanski Časoslovu) čitamo (prvi zaaziv!): *Stvoritelju svieeta, spominjući se Tvooga uzkrsnuća sa zahvalnošću prihvaćamo ovaj daan što nam ga Tvoja dobrota udieeli!*

Po tomu, neminovno, slieedi piitanje: Zar je Boog, Stvoritelj svega svieeta - vidljivoga i nevidljivoga, bio umro?

A mii izpoviedamo viečno žiivoga Boga, koji Jest - Jaa Jesam - koji, dakle, niti je bio umro niti može umrieti, pa ni uzkrsnuti!

Tko je, dakle, bio umro pa onda i uzkrsnuo na život viečni?

Vasda valja polaziti od Istine. A Ona nam za sebe višekratno kaaza da je Siin Božji i Siin Čovječji. Ali kad god bi nagoviečstala svoju muku, smrt im utkrsnuće, redovito je izticala da

Siin Čovječji *trieba mnogo ptrpjeti, biti odbačen od starješina, glavaara svećeničkih i pismozanaaca, te biti ubijen, ali i (da će) treći daan uzkrsnuti.*

A na Petrovo odvracanje od toga puuta, odmah slieedi oštar prieekor da se ne smje staviti ništa ljudsko izpred ičega Božjega. I eto nam prividnoga protuslovlja: Boog dopuušta da se na Spasitelju prvo izvzrši volja ljudska, suprotiva prvotnoj volji NJegovoj, a obje je nagovieestio Duh Sveeti po staarcu Šimunu u Hraamu dok je ovaj držao Dieete na rukama.

Znakoviti je i poučno da Istina, kad govori o svojoj skorašnjoj mucu, smrti i uzkesnuću, ni jedanput ne imenuje sebe Siinom Božjim, već redovito, svaki put, Siinom Čovječjim! Posebice, pri Preobraženju (na Taaboru) kad pratećoj trojici (zemalskim svjedocima) vidljivo očituje svoju **božansku naarav**, a pri silazku im nalaaže da *nikomu ne kazuju što su vidjeli dok Siin Čovječji od mrtvih ne uzstane.*

Da bismo mogli zaokružiti ovu priču, nužno je još čuti i razumieti trii Isusove "rieči" s križa. Prva i treća, oovdje, jesu prva i poslednja (s križa) reedom:

Otče, *oprosti im! Ne znaju što čine.;*

Otče, *u ruke tvoje predajem duh svooj!*

A ona, za priču najvažnije, jest: **Bože mooj, Bože mooj, zašto si me ostavio?**

Ne ponavlja Krist vapaj iz psalma (Ps 22(21)), nego je psalmist, u nadahnuću, darovanom mu od Duha Sveetoga, čuo i zapiisao rieči

³⁷st220624.

što *će* ih izgovoriti Sluga Jahvin - Odkupitelj. A one nam kazuju ono što se je upravo sbilo. Zato, oovdje, *Bože mooj*, a ne *Otče mooj*! Jer nii'je Otac, koji je *već od Siina* (Čovječjega!), ostavio Siina, *već Boog*, koji je *jedno sa Siinom* (Božjim!), da bi NJegov Siin mogao umrieti kao Siin Čovječji - Mesija-Pomazanik, te tako postati Odkupnikom i Odkupiteljem-Osloboditeljem grieehom zarobljena ljudskoga roda. Taa Boog umrieti ne može! I zato se je božanska naarav Kristova moorala, na mama neshvatljiv naačin, "odvojiti" od NJegove ljudske naaravi.

I baš kad pomislismo da smo našu priču liepo izpričali i, napokon, razsvietlili teežku nedoumicu, eto nam naapasti, preko naše umišljenosti, da smo svojom pameću sve oko ovoga pojasnili i razumieli. Jer, s druge straane, čitamo i ovo (Mudr 1, 13-15; 2, 23-24):

Boog nii'je stvorio smrt niti se raduje propasti žiivih. Već je sve stvorio da obstane, i spasnosni su stvorovi sveeta, i u njima neema smrtonosna otrova. ... Jer Boog je stvorio čovjeka za nerazpadljivost i učinio ga slikom svoje vlastite naaravi. A đavlovom je zaavišću ušla smrt u sveet i njuu će izkusiti oni koji njemu pripadaju.

A mii izpoviedamo:

- *Gospodin Isus je (bio) uzeo naše, ljudsko, (smrtno) tieelo;*
- *Isus je (bio) nama jednak u svemu, osim u grieehu;*
- *Isus Krist je Jaganjac Božji koji oduzima grieehe ovoga sveeta.*

Po oholu ljudskom umovanju slieedi piitanje: Taa, zar je baš sbog toga Isus moorao, neminovno, umrieti? Zar su naši grieesi, što ih je na sebe uzeo, nužno prouzročili NJegovu smrt?

Oovdje se skriiva prieelomnica što razlučuje poniiznost od umišljenosti i, posliedično, vjeru od kivojjerja.

Koja je stvaarna veza između grieeha i smrti?

Najkraći odgovor jest: Grieeh je dostatan, ali ne i nuždan uuvjet za smrt. Dakle, grieeh povaači smrt, ali ne i obratno, tj. smrt ne moora biti posliedica počinjena grieeha.

Naši grieesi **nii'su uuzrok, nego dielomičan raazlog** Kristove smrti.

Jer, *Boog je poslao Siina svooga na sveet ne da suudi sveetu, nego da se sveet spaasi po NJemu*. I najvažnije za naas: *Neema već ljuubavi od ove da tko život svooj položi za prijatelje svoje*. A Oon je ga je dragovoljno predao i za svoje neprijatelje!

Kristova smrt nii'je posliedica preuzetih grieha, nego je ona neprocienjiv odkupljujući daar bezuvjetne peruće LJubavi Božje za sav griezni sveet.

³⁸ “... nee’čé dooč’i, ako ...” - Zašto?

Gospodin reče: ... *jer ako ne odem, Branitelj nee’čé dooč’i k vama;*
... (Iv 16, 7).

Ne umišljajmo si da tee NJegove riecei razumiemo! One su dio nedokučiva nam otaajstva Presveetoga Troojstva!

Nego, radije, čuujmo drugu kiticu iz hiimna na I. Večernjoj od nedjelje u II. tjednu (Božanski Časoslov, Psalttiir, Vrieme kroz godinu)!

*O, Očče, vrelo miloosti,
o, Siine, Svetlo Oččevo,
o, Duše, svezo ljuubavi,
i poljubče obojice!*

Siin, Boog i Čovjek, uzlazi i *sjeda s desne Oččeve*, tj. Otac Mu predaje svu vlaat na nebu i na zemlji, a Duh Sveeti silazi da Muudrošču viečnoga Logosa vodi Putujuću Crkvu i dovrši djelo Kristovo.

Jer, uzkrslima na život viečni prebiivalište je u nebeskomu zajednićtvu s Bogom Stvoriteljem, ali Emanuel je i s nama na zemlji - u Euharistiji. A i too je nama na zemlji taajna nedokučiva.

AAA ...

³⁸st240724.

³⁹Rieedka su uslišaanja - Zašto?

Malo je kršćana i židoova koji ne znaju za biblijski izvještaj o “prvoj braći” - Kajinu i Abelu. I svi oni drže da ga i razmiju. Nažalost, tomu nii’je tako! Jer osim jasne Božje opmene da po zlu duša i srđce čovječje više ne mogu imati miira, ni tieelo počinka, i da je osveta (zadovoljština) samo NJegova, rieedko su oni koji shvćaju višestruku po(r)uku kojom odjekuje Kajinovo zlodjelo.

Prvi korak u tomu naastojanju jest točan odgovor na ovo piitanje: Po čemu je Kajin spoznao da je Bogu biila ugodna (samo) žrtva Abelova? (Ne, i njegova!)

Naime, upravo too je pobuudilo zaavist u njemu, te izazvalo siilnu mržnju na brata Abela. Čitamo: *Jahve **milostivo pogleda** na Abela i njegovu žrtvu, a na Kajina i žrtvu njegovu ni pogled(a) ne svraati.*

Dakako, odgovor se krije u značenju “milostiva pogleda Jahvina”, a too je uslišaanje Abelove molitbe po prinesenoj žrtvi.

Ali zašto? Opet čitamo (ono prie): *I jednog daana **Kajin** prinese Jahvi žrtvu **od zemaljskih plodova**. A prinese i **Abel od prvine svoje, sve po izbor pretilinu**.*

I sada smo na početak! Kakva i kolika moora biti čovjekova žrtva Bogu da bi Oon po njooj milostivo pogledao na čovjeka i njegovu priinos? Pritom ćemo preskočiti onu najveću i podpunu: posvemašnje predaanje vlastita života u Božje ruuke da bi se vršila volja Božja i samo volja Božja⁴⁰. (Tooj žrtvi redovito predhodi neodoljiv Božji poziv, a onda i milostna snaaga da se u tomu uztraje! K tomu, psalmist pjeva: ... *Žrtva Bogu duh je razkajan*. ...)

Razmaatrat ćemo samo o žrtvama naas slabašnih vjerniika koji bismo htjeli lagodnim žiivljenjem, čak i bez kriiža, biti uslišani na zemlji, te potom uući u Kraaljevstvo Nebesko. No, ne ide too bez *žrtve Abelove!* Ali, što je žrtva uobće? Odnosno, što žrtva nii’je?

Nii’je žrtva, ni u kojem slučaju, (u)činiti ono (koliko god dobro i koristno biilo za drugoga!) što je potriebno ili što “se moora” ili što nalaaže propis. Za žrtvu je nuždno slobodno odriicanje od svojega! Ali too još ne povlaači i da je Bogu ugodna. Žrtva Bogu ugodna jest dariivanje iz ljuubavi, Bogu ili bližnjemu svoomu, onoga što jednako i sebi trieba, i too najboljega od svojine (pa i saamoga sebe), kao i strpljivo podnošenje vlastite tielesne patnje ili nametnute tuđe nepravde.

³⁹st100824.

⁴⁰Dubok je, ali ipak priividan, paradoks da Boog dopuušta ubogojstvo onoga čija Mu je žrtva mila. Too donekle možemo shvatiti tek po žrtvi NJegova Siina - Jaganjca Božjega!

Ako nii'je takva, too je *žrtva Kajinova*, tj. ona ili onakva na koju Boog ne svraća svooj *milostivi pogled*, pa po njooj neema uslišaanja.

Dovršimo priču podsjećajući se na neke od naših obćepoznatih i učestalo prinaašanih žrtava za koje mislimo da su Bogu ugodne, a zapravo su poput *žrtve Kajinove*!

1. Kad se nedjeljom (slaveći sveetu Žrtvu i Gostbu Jaganjčevu!) unapried odreedi koliko će (sveeta misa) trajati, pa (posliedično):

- brzamo "recitiirajući" kao na školskoj priiredbi, umjesto da pjevanjem (svećenik i vjernici) radoštno zahvaljujemo;
- lepezama se hlaadimo ili pijemo vodu jer nam je malo vruće ili, čak, ostanemo pred vraatima dok je crkva polupraazna;

...

2. Kad sudjelujemo u pobožnostima pa, primjerice:

- zdravih noogu sjedeći se "klanjamo" Gospodinu u Presveetomu Oltarskom Sakramentu (ili, pri Pretvorbi na svetoj misi, na kleknemo na pod jer neemamo kluupu);
- moleći Goospinu Kronicu "trčimo" kroz desetiice, a ne razmaatramo najavljena otaajstvo;

...

3. Kad daajemo milostinju, pa (**i kad ne oskudieevamo!**):

- ubacujemo ono zveckajuće umjesto štogod šuušteće;
- "oslobađamo" prepun ormaar od iznošene ili "demode" odjeće, da bismo ga mogli pupuniti novokuupljenom;

...

4. Kad svooj talent (od Boga nadaarenost), pa i uz mnogo vlastita truuda (žrtve), izkoristimo za osobni probiitak ili zemaljsku čaast, a ne i na, prvenstveno, hvaalu i slavu Bogu;

itd.

⁴¹Novo tieelo - Kakvo i zašto?

Po izvještajina iz Evandjelja, uzkrsloga Isusa nitko nii'je uzpjeevao prepoznati dok god se Oon saam ne bi komu očitovao. Je li Oon htio i činio (po svojoj božanskoj moći) da tomu tako bude ili je, pak, NJegovo *slaavno* uzkrsllo tieelo na otaajstven naačin izmicalo (u njihovim zemaljskim očima) sličnosti s onim prijašnjim smrtnim tieelom?

Sve što o U(i)zkrsnuuću može vjernik znati i razumjeti objaavio je Duh Sveeti na uusta i u pero Sveetoga Pavla apostola (1 Kor 15).

A mi pokušavamo sastaviti još jednu priizemnu "djetčju priču za laku noć"!

Gospodin je nevjernomu Tomi pokazao svoje probodene ruuke i bok (kao i učenicima uvečer onoga daana kad je bio uzkrsnuo). Jesu li too biili (i traajno ostali?) duboki ožiljci ili je Oon samo htio da ih učeniici vide i na NJegovu uzkrslomu tieelu radi čvršće vjere?

Uzkrslu Isus jede i pije pred učenicima, ali i *ulazi kroz zatvorena vraata*. Oon, koji je *bez* ikakva *grieeha*, uputio se je ljudskim griješnim i smrtnim tieelom, prošao kroz smrt i svlaado ju za svagda.

Što je, dakle, uzkrsnuuće čovječje (tielesno) na vječni život (koje Apostolskim Vjerovanjem izpoviedamo!)? Naadamo se: meizrecivo radostno biivanje u zajedničtvu s Bogom! Ili, već oovdje strahujemo, nepodnosiva muka sbog neopozive odbaačenosti od Stvoritelja?

A kakvo će biti uzkrsllo tieelo? Po čemu ćemo se međusobno prepoznavaati? Sluutim samo ovo (i od toga bi trebalo pooći u kontemplaaciji): Moora biti da je duuša važnija!

Uzkrsllo tieelo, *oživljeno u Kristu*, toliko je produhovljeno da uzkrslu čovjek i nema više vlastitu ("tielesnu") slobodnu volju. Svoju konačnu i sveobuhvatnu odluku (ili za i s Bogom ili protiv i bez NJega) donio je prie smrti. Po tomu je puput svakog anđela što je u "prvo vrieeme" stao (za svagda!) ili uz Stvoritelja ili uz Lucifera.

Slobodna volja čovjekova velik je daar Božji, a njeezina konačna posliedica je, po čovjekovu izboru (pa i u posliednjemu časku), ili vječno radovanje ili vječno prokletstvo - bez njee (slobodne volje)!

A kakva će biti naša nova tieela? Bit će usklađena sa savršenim duušama (samo takve se mogu vraatiti Bogu!), dakle, bit će savršena.

Stoga, nema moje najavljene priče! Sve što trebamo znati o našem uzkrsnuuću objaavio nam je Duh Sveeti u prejasnim Pavlovim opomenama (1 Koe 6, 1-11) po neshvatljivomu neizmjernom Milosrđu Božjemu.

⁴¹st020924

⁴²Marija u Portugalu za Rusiju - Zašto?

Neka se Rusija poveeti momu Prečistom Srdcu!, zatražila je Blažena Djevica Marija prigodom jednoga od ukazaanja u Fatimi (g. 1917.). Ponovno je too zatražila za ukaazanja Luciji (g. 1929.), rekavši i kako too treba učiniti: *Neka Paapa u zajedničtvu sa svim biskupima posveeti Rusiju momu Bezgrišnom Srdca!* (Ne'znam jesu li citaati dooslovno posve točni, ali njihov smisao jest!)

*Razkatoličiti Europu (a poslie i svieet)! Pod tiim slogaanom, s jasnom namjerom, zemaljski su moćnici (daavno prrie upregnuti u plaan od Nečastivoga), ušli u XX. stoljeće. Nastavlja se izvršenje podmuukla i opaka "projekta" započetoga pedeseetak godiina prie, a biila ga je zapriečila Blažena Djevica prignjeečivši tada visoko podignutu *zmijinu glaavu* (Lurd, 1858. g.)⁴³.*

Kršćaanstvo je već biilo uzdrmano: Veliki Raazkol u XI. stoljeću, a onda i protestantizam u XVI. stoljeću, razjediinili su europske kršćane i u mnogočemu iinom, a to se je proširilo priesnosom i na novoodkriveni svieet..

Strategija za Europu je biila: Udariti s obje straane- iztočne i zaapadne - "s Uraala i iz Portugala", gazeći i mrveći europsko katoličaanstvo da zatiranja. Glavni udar započinje pri kraju mraačne klaonice I. Sviet-skog Rata (izazvanoga od istih moćnika!) kad svatko viida prvenstveno vlastite ranee. Pripreeme su biile dovršene znatno prie, posebice u Portugalu. Kraalj i njegova obitelj su obezglavljeni,, a plemstvo pokoreno, dok je djelovanje Katoličke Crkve biilo, *de facto*, zabraanjeno.

Sviibnja mjeseca A.D. 1917. Goospa se ukazuje u portugalskoj Fatimi i svakoga mjeseca, do listopada, najavljuje što Sotona i njegovi Fausti pripreemaju (u)činiti, te kako se, s njeezinom pomoću, tomu odhrvati. Nedugo potom, početakom studenoga (krajem listopada po Julijanskomu kalendaaru) u caarskoj Rusiji izbija druga komunistička revolucija - ovaj put uzpješna. (Prva, u ožojku/veljači iste godine, biila uguušen.)

Sada, kad smo podisjetili na glavna doticajna sbiivanja, pokušat ćemo pojasniti našu maaslovnu piitalicu (ne umišljajuć da znaamo odgovor!)⁴⁴.

⁴²O blagdanu Kraljice Sveete Krunice (st071024)

⁴³Sjetimo se i bitke kod Lepanta (1571. g.)!

⁴⁴Odgovor na svaki naaslovni *Zašto?* mogao bi biti neodoljiv poriv na razmatranje i pisanje o nedokučivim puutima Božjim.

Prva Goospina molba (traaženje, zaahatiev) je zanemarena. Nitko tada nii'je Rusiju posveetio Prečistomu Srđcu Marijinu: ni od katoličkih niti od pravoslavni**h** biskuupa (episkoo**p**a)! Caarska Rusija je pala pod čizmu krvavoga protu**bo**žjeg komunizma.

Ruska pravoslavna Crkva je bila, doslovno, gotovo zatrta. Na tisuće i tisuće svećeniika i redovniika (monaaha), i episkoo**p**a s njima, bilo je brutalno pobijeno. Posvuda se obezč**as**ćuju i ruše crkve, pa i samostani (manastiri), ili se “prens**m**ienjuju u gospodarske zgrade”.

Manji dio prežiivjeloga kleera “bježi u katakoombe” pokušavajući očuvati vjeru u naarodu i voditi, u najvećoj taajnosti, barem nekakav vjerski život.

Već dio, nažalost, podlieže brutalnomu komunističkom naasilju i oblikuje novu, državno-političkoj vlasti posve podređenu “rusku pravoslavnu crkvu”. I od tada do danas ona se svieetu predstavlja kao izvorna Ruska Pravoslavna Crkva. Što je bilo s onom (doista izvornom) “u katakoombama” i je li itko ili išta od njee da danas prežiivjelo, ne'znamo.

Na vlasti je mahnitoga i ubojitog manijaka naslieedio prietvorni psihopatski krvolok. Teroor i užas posvuda! I Goospa se za Rusiju zauzima i drugi put, izričito tražeći “pomoć u zajedničtvu” **svi**ih** poglavara Crkve Katoličke predvođenih paapom.**

Zašto opet Luciji - daleko od Rusije? Zašto ne kojemu nevinu dietetu ili pobožnomu monahu u Rusiji? Zašto Goospa ne traži posvetu i zajedničtvu (od) svi**ih** ruskih pravoslavni**h** episkoo**p**a predvođenih njihovim patrijaarhom? Zašto ne traži posvetu i zajedničtvu (od) pravoslavni**h** episkoo**p**a svi**ih** slobodni**h** (izvan Rusije) pravoslavni**h** crkava predvođenih njihovim patrijaarsima? Teežka su too piitanja na koja odgovore mogu donekle spoznati samo najdublji mistiici. A jaa tek naslućujem da bi valjalo pooći od toga tko su istinski svećeniici Božji i što je biit njihove službe.

Goospu se, nažalost, opet nii'je poslušalo. I svima dobro poznata sbiivaja su uslieedila.

*Ljubav Božja,
bezuvjetna i neizmjerena,
meni je posve
nedokučiva.*

*Pred NJoom sam nieem.
Pa i ne može drugačije biti,
kad je Ona biit NJegova.*

*Od NJee moje grišne miisli
skreenu prema sverazsvietljjujućoj
Muudrosti Božjemu,
moleći da pokoja NJeezina izkrice
padne i na mene,
te prosvietli mooj plitki uum.
I tada, opet i ponovno, shvatim
da sam tek zrnice-točkica
u bezkrajnu djelu Stvoriteljovu,
ali i da bez mene-njee
svieet ovaj ne bi bio isti.*

⁴⁵Kraalj i Kraljica nii'su saami! - Zašto?

Ima jedno Kraaljevstvo koje sadrži sve vrieeme. Ali oondje vrieeme niti protječe nit'prolazi, *več* se kroz njega tamo-ammo šee*č*e i prohodi. Baš kao što miisao ljudska pretražuje našu prošlost, te hita u nepoznatu buduu*č*nost i opet se vra*č*a. A sve što je komu u tomu Kraaljevstvu i neizmjerne daleko, ipak mu je i sasvim bliizu - na dohvat ruuke.

Svevladar u njemu je Kraalj Siin, a do NJega sjedi Kraljica Mati. Saam Kraalj Siin, rođen u sveciemenskomu Kraaljevstvu, ali i na zemlji, objaavio je svoomu izabranomu naarodu da je NJegovo Kraaljevstvo pripravljeno upravo za njiih i, preko njiih, za sve ostale naarode. I da su, eto, svi pozvani da uuđu, svatko u svoje vrieeme, kao na najsvetčaniju svatbenu gostbu. Samo, ipak, da prie ulazka svatko moora odjenuti *svatbeno ruho*! Prva koja je ušla, a Oon ju je uveo, biila je mati NJegova - Kraljica Mati. A kad se *sile nebeske poljuu*l*jaju*, Oon *č*e doo*č*i u svooj kraaljevskoj slavi da, konačno, *razluu*č*i svoje oovce* (i povede ih Kraaljevstvo) *od jaraca* (odpalih - za propast).

Mnogi govore da do toga daana u Kraaljevstvu ni'jednoga čovjeka, osim Kraalja i Kraljic, nee'*č*e biti. Doduuše, govore i da je too Kraaljevstvo prepuno diivnih duhovnih bii*č*a, ali da tee osoobe nii'su ljuudi. A ni čiste ljudske duuše što su s njima nii'su ljuudi!

Zar su Kraalj Siin i Kraljica Mati oondje saami s onim duhovnim bii*č*ima i dobrim duušama, a bez ikoga od ljuudi - čak i iz svooga naaroda?! Vjerujemo, dakako, svi su oni u neopisivu radostnu zajedničtvu, ali, ipak, Kraaljevstvo je, prvenstveno, pripravljeno za ljuude. Zar *č*e Kraalj i Kraljica čekati možda i milijuu*e* godiina na uzvaniike?! Jest da je vrieeme oondje manje važno, ali oovdje nam je sudbinski bitno!

Zar Josip, djevičanski muuž Marijin i zaakoniti otac Isusov, još nii'je s njima?! A ni Ivan, ljuubljeni učenik, koji je *uzeo k sebi* i skrbio se za Mariju udovicu kao za svoju maa*j*ku - sve od Isusove smrti do njeezina usnuu*č*a?!

Paamtim što je bio kaazao Isus (Lk 9, 27; Iv 21, 22):

- ... *uistinu neki od oovdje nazočnih nee'*č*e okusiti smrti dok ne **vide** Kraaljevstva Božjega* ...;

- ... *Ako ho*č*u da oon (Ivan) ostane dok ne **doodem**, što je tebi (Petru) do toga? Ti*i* idi za'mnom!*

Zar nii'je Kraalj Siin, došavši po usnulu Mariju - mater svoju, darovao Ivanu **videnje** veličanstvenoga sjaja svojega Kraaljevstva? Kako bi inače Ivan poslie napiisao *Odkriveenje*==!

⁴⁵O spomendanu Sveete Terezije Avilske (st151024).

A što je s *Lazarom ubogim u kriilu Abrahamovu*? Pa, dalje, ako Petra oondje još neema, tko drži *kljuuče od Kraaljevstva*?⁴⁶ I gdje su sada nebesniici *Mojsije i Ilija* koji onomad (pred trii zemaljska svjedooka) *na gori visokoj razgovaarahu s* preobraženim *Isusom*?

...

Sva taa piitaanja i razmiišljaanja držala su me neprestance malko sjetnim, povriemeno i žalostnim. A onda sam, nedavno, slušajuć o Kraljičinu ukaazanju prie stopedeset godiina u irskomu Knocku, bio sladko i spokojno zadriemao, te usnio čudesan san - baš za ovu priiču. Na meni se, eto, tada izpunila ona naarodna poslovica: *Što se babi htילו, too joj se i snilo*. Ali taaj mooj san se ne'daa izpriičati drugima!

Nego svatko, doista, imajuć svoje mjesto i vlastito vrieeme, treba usniti **svooj san** da bi dobio praavu priiču.

⁴⁶Znaamo, dakako, da su *kljuuč*i na **zemlji** i da idu iz ruuke u ruuku riimskih biskuupa (paapa naaših), ali nam too “kvaari” **priiču**!

⁴⁷Ovo prie, a ono poslie - Zašto?

Kršćanska, katolička posebice, vjera je takva, po svojoj biiti, da se i u najgorljivijemu vjerniku ne može izroditi u ono što se naziiva fundamentalizmom. S druge strane, taaj dragocieni Božji daar je toliko subtilan i duboko otaajstven da bez, barem malo, razumske podrške brzo kopni, pa se čak i gubi. Prva zadaća praavoga i istinskoga teologa jest naastojanje da se vjernicima takvo što ne dogodi! A baš kršćanska vjera otvaara široke puute znatiželjnu uumu, dok razumska teološka spoznaja povratno krieepi vjeru. Pa, kad se cielovito razmotrie, i apostolske poslaniice su Duhom Sveetim nadahnuta piisma koja i mnogim razumskim argumentima uvelike pomaažu da se Božja Radoštna Vieest lakše razumje i prihvati.

Too je bio uvod, a evo i raazloga za našu priiču!

Gospodin Isus svoju milostnu pomoć ljuudima⁴⁸ (Crkvu, Euharistiju, sveete sakrameente ...) najavljuje ili obećava, a poslie i izvršuje. Valjalo bi, držim, napiisati teološki poučnu priiču o duboko smisleni redosljedu s tiim u svezi. Evo mojega slabašna i ne baš učena pokušaja!

Prvo se reedom prisjetimo ponečega od dotičnog, a potom pokušajmo shvatiti i raazloge!

Crkva - mistično tieelo Kristovo

... *Tii si Petar-Stieena, i na tooj Stieeni sagraadit ću Crkvu svoju* ... - bijaše prvo što je Isus najaaavio da će učiniti za *svoje stado* na zemlji. Ali i posljednje što je, kao već uzkršli, učinio (uzstanovio): *Šimune, siine Ivanovv, ljuubiš li me?* ... *Paasi oovce moje!* ... jest “začeeće” svoje Crkve. I, napokon, Crkva se objavljuje svieetu (“rodeenje”) na Pedesetnicu (Duhove) i šiiri se počevši od Jeruzalema.

Euharistija i sveeta pričest

Nahraanivši dvaput čudesno umnoženim kruhom i ribom tisuće ljuudi pokraj Tiberijadskoga Jezera, Isus svraća u Kafarnaum i u sinagogi najavljuje i obećava: ... *Jaa sam kruh žiivi koji je s neba sišao.* ... *Kruh koji ću jaa dati, tieelo je moje - za život svieeta.* ... Među slušateljstvom, najprie tajac, pa snebiivanje, a onda i sumnjičavo mrmljanje. Očekuju pojašnjenje oviih dotad najčudnijih Isusovih rieči. Ali ove rieči nii’su prispodobne, nego doslovna istina: ... *Tieelo moje je praavo jelo. Krv moja je praavo piće.* ... *Tko jede ovaj kruh, žiivjet*

⁴⁷O blagdanu Sveetih (apostoola) Šimuna (*revnitelja*) i Juude (*Tadeja*, “brata” Isusova) (st1281024).

⁴⁸... *Tko se onda može spaasiti?*, piitahu Ga zaprepašteni učenici, a Oon im, pogleda uprta u njih, odgovori: *Ljuudima je too nemoguće, ali Bogu je sve moguće.* (v. Mt 19, 16-26, završni odlomak!)

će uvijek. . . ., neumoljivo je čvrst i jasan Isus. A kad su Ga potom mnogi sumnjičavci napuustili, Oon za preostale slušatelje “tjera mak na konac” do kraajnosti: *Da možda i vii ne kaanite odiici?* Šimun Petar tada izpred svih ponovno izpovieda svoje vjeru i ovi ostaju uz Isusa. A Isus izpuunja svoje obećanja “tek” na Posliednjoj Večeri, i to je NJegov posliednji čin prie straašne i slaavne odkupiteljske muke i smrti - cieene našega oslobodeenja iz talačkoga zarobljeničtva pod zmijom.

Sveobće Pomireenje i sveeta izpovied

Sveobće Pomireenje (ovoga sveeta s Bogom) plood je Odkupljeenja. Od izгона iz Raja do Isusove smrti na križu čovjek nii’je mogao pristupiti Bogu (osim, ako ga saam Boog ne bi pozvao!). Aandeo kerub *s ognjenim mačem* “stražaaari pred rajskim vraatima”, a na zemlji, u šaa-toru Jahvinu, pa poslie u Hraamu, podignuta je “neprobajna” *zaavjesa* izpred *sveetinje nad sveetinjama*. Isusova dragovoljna muka i smrt dokiidaju dugotrajnu odijeljenost čovjeka od Boga. Maknut je stražaar -aandeo kerub, a *hraamska zaavjesa je razdrieta popola - odozgor dodoljr*. Od toga časa svaki čovjek smje pristupiti Bogu na osobno pomireenje - sveetu izpovied. I baš prvi čin po Uzkrsnuću bijaše Gospodinovo ovlašteenje učenicima da, u snaazi Duha Sveetoga, *odpuštaju ili zadržavaju griehe* ljuudima.

Pokušat ćemo sve navedeno razumski logičnim sliedom povezati u jedincatu nerazstavljivu celiinu - smislenu priču.

Počnimo od Posliednje Večere i na njooj uzstanovljene Euharistije! Isus se ponizuje i pere učenicima noge. Oon saam ih čisti od griecha pred Bogom (*... vlaastan je Siin Čovječji odpuštati griehe. . .*), da bi smjeli doostojno blagovati Njegovo tieelo i krv. Ali poslie napominje: *Nii’ste svi čisti*. Dakako, mislio je na Judu Izkariota koji je odlučio da Ga izda. Tiime nam Isus jasno kazuje da neema podpunoga Božjega oprosta bez čovjekova izkrena htieenja, čvrste odluke, da ubuduće nee’će griešiti!

Istodobno ih priprema i za svoje svećeniike - posredniike između Boga i ljuudi: *Ovo činite meni na spomen!* I višekratno obećava da će im (od Očca i s Očcem) poslati Duha Sveetoga.

A po Uzkrsnuću, istoga daana uvečer, Gospodin dovršuje svećeničko reeđenje svojih učenika: *“Miir vama! Kao što mene posla Otac i jaa šaljem vaas.”* Too rekavši, dahne u njih i kaaže im: *“Priimite Duha Sveetoga! Kojima odpuustite griehe, odpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im.”* Oni, dakle, koji su ovlašteni činiti *ono NJemu na spomen* za druge, ovlašteni su sada i za *čišćenje* drugih, da bi ovi mogli doostojno blagovati tieelo i krv Kristovu. A kako se

čovjek čisti od grieha pokaazao im je Isus na križu kad Mu se je *izpoviedio* skruušeni raazbojnik.ponizno, u Straahu Božjemu, izkaazati svoju malenost pred Bogom, priznati da je jediino Oon dobar, izkreno izpoviediti svoju grieshnost, prihvatiti zasluuženu pokoru - svooj križ (a ne iskati da se “siide s njega”!), te usrdno moliti za Božje smilovanje.

A sada o Crkvi. Osmoga daana po svoomu *uzkrsnuću*, za drugoga ukaazanja izabranim učenicima u dvorani Posliednje Večere, Isus ih šalje pred sobom u njihov zavičaj - Galileju. Dok su Ga izčekivali, odlučše *pooč* u (*noči*) ribolov na Tiberijadskom jezeru - upravo na ono čime su se biili bavili prie no što ih Isus pozvao da idu za Njim - ... *ali tee noč ne uloviše ništa* (svjedoči *ljubljeni učenik*!). Koliko li je u ovomu poruke i pouke! Zar im Isus na saamomu početku nii'je bio rekao: “*Učinit ću vas ribarima na ljuude.*”?! Preskočimo, za ovu svrhu, ono o čudesnomu ulovu na Gospodinov (koji im se još ne bijaše očitovao!) nagovor, i razmotrimo samo ono što se izravno odnosi na Crkvu!

“*Šimune, siine Ivanov, ljubiš li me (više nego) ovi?*” *Da, Gospodine, Tii znaš da te volim.* - odgovara Mu Šimun Petar. “*Paasi oovce (jaganjce) moje!*” - *ovlašćuje* ga Gospodin. I tako triput! Tiime je Kristova Crkva *uzstanovljena*. U tomu času ju tvore: Gospodin Isus, jedanaestorica NJegovih izabranih učeniika-svećeniika i oko *peet stotina* oniih koji su povjerovali da je Oon Mesija i da je *uzkrsnuo*

Osvrnimo se samo na trii popratna znaaka:

- prvo, Gospodin - Emanuel **silazi** iz Judeje (Jeruzalema - prebiivališta Božjega) u Galileju (“među neuk i prostodušan puuk”)⁴⁹ i oondje *uzstanovljuje* svoju Crkvu;
- drugo, Šimun, unapried nazvan Petrom, tek sada, po Gospodinovoj idredbi i ovlaštenju, postaje istinskim *Petrom- Stieenom*, tj. temeljem Kristove Crkve;
- treće, Crkva postaje i ostaje nenadvladivom od *Zlooga*, jer je njeezina “armatuura” sazdana od bezuvjetne LJubavi Božje - Isusove i uzvraćene LJubavi čovječje - Šimunove. A samo **ljubav** (za raazliku od znanja, truuda, svih amogućih sposobnosti, čak i vjere i ufanja), *prosvietljuje* nas Sveeti Pavao, **nikad ne prestaje**.

Gospodin, malo prie svooga *uzšaašća* Očcu, *zapovieda* učenicima-apostolima: ... *Idite po svemu svieetu i propoviedajte Evandjelje sviim naarodima krsteč ih u ime Očca i Siina i Duha Sveetoga! I, evo, jaa sam s vama u sve daane do svršetka svieeta.* Ali im i *zapriećuje* da

⁴⁹Prisjetimo se **silazka** u Galileju: dvanaestgodišnji Isus (s roditeljima) iz Hraama u Nazaret, te tridesetgodišnji Isus iz judejske puustinje (po krštenju i četrdesetdnevnomu postu)! .

Crkvu očituju svieetu *dok se ne obuuku u Silu Odozgor*- Duha Sveetoga - kojega *će* im Oon i Otac poslati kad uziide k Otcu. Jer, doista, samo Duh pokazuje svieetu *što je grieeh, što li pravednost, a što osuda ...* Deseetoga daana po Uzašaašću, a pedeasetoga po Uzkrsnuću, uzišli Gospodin izpuunja svoje obećanje. Silazi Duh Sveeti na apostoole, okupljene na molitvu s materom Isusovom, u dvorani Posljednje Večere u Jeruzalemu.

Too *kršteenje Duhom Sveetim i ognjem* smjemo prispodobiti s današnjim biskupskim ređenjem! Oni, biskupi, dodatno i posebno osnaženi Duhom Sveetim, ovlašteni su i zaduženi da tumače riecei Božje te nadziru i čuuvaju Isusovo maalo stado - svatko u svojoj mješnoj Crkvi, tj. biskupiji, a istodobno su podložni primaatu Petrova naasljednika . riimskoga biskupa - koji je ovlašten i zadužen da *paase*, nadzire i čuuva cielokupno Kristovo stado.

Zamietimo da je, kao i Gospodin naš, Isus Krist, i NJegova Crkva “začeta” u Galileji, a “rođena” u Judeji!

Preostaje shvatiti priividno protuslovlje istodobnoga *uzlazka Otcu i ostanka s nama*. No, Oon nam je too pokazao za stolom u Emausu, pošto su ga ona dvojica usrdno molila “*Ostani s nama!*”. Da, uistinu, Euharistija, posljednji NJegov čin prie Odkupljenja, jest Kristova traajna, žiiva i cielovita prisutnost u NJegovoj putujućoj Crkvi. I po tomu ona i jest *Mistično Tieelo Kristovo*.

⁵⁰“Blago siromasima duhom!” - Zašto?

Po Matejevu evanđelju (Mt 5, 3-10/11), Gospodin Isus, u “Govoru na gori”, na prvo mjesto od osam/devet blaženstava stavlja ovo:

“Blago siromasima duhom! Njihovo je Kraaljevstvo Nebesko.”

Čuo sam, a i pročitao, nekoliko raazličitih i dobro teološki utemeljenih razmaatraanja (tumačenje?) tih Isusovih riječi. A raazliike (ne prevelike!) se pojavljuju samo kao posliedice raazličitih polazišta, tj. uslied raazličitoga poimanja onoga što je, odnosno, onih koje je Isus nazvao *siromasima duhom*. No, ni u jednomu od tih razmaatraanja težište se ne pridaje **doslovnomu** značenju Isusovih riječi! A naša priča smjera na to da bi se baš od toga trebalo krenuti.

Prvo, “Govor na gori” ni je govor o Kraaljevstvu Nebeskomu, nego o nekim dostatnim uvjetima za ulazak u njega. Stoga takav govor moora biti, a i jest, ljudima jasan i shvatljiv. S druge pak strane, kad Gospodin Isus govori o Kraaljevstvu Nebeskomu / Božjemu, On ga tek oslikava ili opisuje u prispodobama (uzporedbama), jer i nema načina da se onostrana stvarnost jasno izkaže ljudskim riječima. (Objavljeno nam je da su svi ljudski jezici, pa i sva mašta, preoskudni za izkazivanje onoga što je Boog pripravio onima koji Ga ljube.)

Drugo, u Lukinu izvješću o istomu (Lk 6, 20) piše samo *“Blago vama siromasi! Vaše je Kraaljevstvo Božje.”*, pa ni nema dvojbe o sveobuhvatnu značenju. Jer *siromah* (barem u čaakavaca!) podrazumje koliko veoma veliku tlesnu ili duhovnu oskudicu, toliko i ova značenja: ubogar, jadnik, nemoćnik, boleštnik (tlesni i/ili duševni), usamljenik (ne osamljenik, tj. ne po svojoj volji ili izboru!), nepravedno osuđeni utamničeniik, pa i neka ina. Svi takvi trebaju pomoć onih koje ni su *siromasi*, da ovi, *siromasi*, ne bi izgubili vjeru - njima dostatnu za *ulaznicu*, dok oni, *pomoćnici*, svojom pomoću stječu *bodove* za ostala blaženstva (v. i *Posliednji suud*; Mt 25, 31-46).

Treće: Što se može zaključiti kad *siromasima duhom* shvatimo i kao *siromasima Duhom*? Najprije, protuslovlja nema, jer *Duh puše kako hoće*! One koje je “zaobišao” oodje, nadaarit će, po svojoj Pravednosti, oodje. Upravo objektivna nemoć (“nesposobnost”) da se umnoži nešto (daare, *taleente*) što **ni je priimljeno**, postaje takvima pečatom na vjeri za *ulaznicu* u Kraaljevstvo Nebesko.

⁵⁰st041124

Napokon, četvrto, Isusov razgovor s bogatim mladićom i Njegov zaaključak (Lk 18, 24-25) *“Kako li je teško imućnicima u Kraaljevstvo Božje! Lakše je deevi kroz ušice iglene nego bogatašu u Kraaljevstvo Božje.”* odražava upravo antipodalne položaje (staanje gleede spaasenja) onih veoma *nadarenih* u odnosu na one posve *siromašne*.

⁵¹Novi je stariji od Staaroga! - Kako i zašto?⁵²

Naaslovni uzklik očito protuslovi ljudskomu poimanju i razmišljanju o prostoru i vremenu. No, oon je izrečen u smislu nadprostorne i nadvremenske otajstvene stvaarnosti, a odnosi se na Staari i Novi Zaavjet (Saavez). A da je, zaista, Novi skrovito najavljen i obećan prie Staaroga, svatko može zaključiti čitajući Piismo. I da se nji'je "dogodio" Novi Saavez, Staari bi postao i ostao zagonetnom legendom o židovskoj povijesti (čemu su dokaz i neke današnje skupiine-zajednice kod naše najstarije braće!). O tomu govori ova, nama nedovršiva, priča.

A radi njee valja poći od pradaavnoga i *prvoga čovjekova paada*. U Knjizi o Postanku čitamo:

... Nato Jahve, Boog, reče zmiiji: "... Neprijateljstvo jaa zamećem između tebe i Žene, između roda tvooga i Roda njeezina: oon će ti glaavu satirati, a tii ćeš mu vreebati peetu." ...

Tiim neprolaznim riečima bijaše, prie svih obećanja i saaveza, najaavljena Rieč koja će se utrljaviti i **rodit**i od Djevice: Emanuel, Odkupitelj i Spasitelj.

Potom Boog iztjera čovjeka, Adama, i ženu njegovu, Eevu, iz vrta edenskoga, a izpred raajskih vrata postavi stražu - aandela kerubiina s ognjenim mačem - da zaprieči pristup k *stablu životnomu*. A Adam i Eeva, i njihovo potomstvo, postadoše taocima zmijinim, daavno prie baačenom (sa zavedenim andeelima) na zemlju. Prodoše brojna tisućjeca u odvojenosti čovjekovoj od Boga, tiekom kojih je, ipak, Stvoritelj pazio da kruna NJegova stvaaranja, što *ju načini na svoju sliku* i za sebe, ne propadne. I za too dade obećanje (pradaavni saavez s Noom i sinovima njegovim).

I opet prodoše tisućjeca, a onda se u Uuru Kaldejskomu rodi Abram ... *Jahve reče Abram: "Idi iz zemlje svoje ...! Velik ću narod od tebe učiniti ... Blagoslivljaj ću one koje te blagoslivljali budu ...; sva plemena na zemlji tobom će se blagoslivljati."*

Boog vođaše Abrama do Egipta i natrag, kroz mnoge kuušnje i nedoumice, ali i s pomoći i obećanjima. a Abram Mu svagda osta vjeran i poslušan. I Abram dobi siina *od robkinje* (služkinje), ali i obećanje da će dobiti i siina-baaštinika *od slobodne* (žene svoje). I tada Jahve prozva Abrama *Abrahamom* - očcem mnogih naarooda. Po ženinoj želji i naaputku Jahvinu, otjera Abraham siina *od robkinje* i mater njegovu iz svoga doma za svagda.

⁵¹st271124

⁵²v. i priču na str.63.

A potom doođe Abrahamu strahotna rieč Jahvina:

“Uzmi svooga siina, jediınca svooga Izaka koga ljuubiš, i poodi u krajinu Moriju pa ga oondje prinesi kao žrtvu paljenicu na brdu koje ću ti pokaazati!”

Može li za oćca biti veće kuušnje od ove? No Abraham osta vjeran i poslušān Bogu svoomu do kraja. A kad podiže noož da na žrtveniku zakolje siina, aādeo Jahvin ga zaustavlja.

I upravo u tomu času Boog je Abrahamu, doista, dao *zaavjet* o sveobćoj pomirbi i spasonosnomu odkupljeenju paloga ljudskog roda.

Naime, budući da Bogu ništa ne treba, pa, dakako, ni naše žrtve NJemu ili za NJega, ono što Jahve traāži “za sebe” od Abrahama je, zapravo, za Abrahama i njegovo potomstvo. Dakle, ono što nii’je izrećeno, a oćito je, smje se izreći ovako: *Ne tii, Abrahame, kao ni tvoji potomci, nećete žrtvovati svoje prvorođence meni, nego ću jaa, Jahve, Boog vaš, kad se izpuni vrieeme, žrtvovati svooga jedinorođenoga siina (kao Siina Ćovjećjega i tvooga potomka) za pomirbu s vama i svim ljuudima.*

I too je Viećni Saavez što ga zovemo Novim, a jasno je obznaanjen na Posliednjoj Većeri i, od izabranoga naaroda, prihvaćen pred Pilatom (*“Krv NJegova na naas i na diećcu našu!”*)⁵³

A sve ono između, počevši od Izaka i Jakova, i Josipa u Egiptu, te Mojsija i Arona pri Izlazka, pa sve do Josipa iz Nazareta, Ivana Krstitelja i Kajfe, što nazvasmo Staarim Saavezom, vodilo je k izpunjeenju onoga neizrećnog *zaavjeta*. Podsjetimo samo na dio Jakovljeva blagoslova i oporuke sinovima: *... Od Juude žezlo se kraaljevsko ni palica vladalaćka od noguu njegovih udaljiti nećće dok ne doođe onaj komu pripada - komu će se naarodi pokoriti. ...*

Stari Saavez je, dakle, bio neobhodna dugotrajna priprava da bi se mogao shvatiti, a onda i izpuniti daavno najavljeni Novi Saavez. A jediini naarod, izabrani, pod Staarim Saavezom, unatoć mnogim prooroćkim i pokornićkim psalmima (*... Jer je u Gospodina milosrđe i obilno je u NJega odkupljeenje; i Oon će odkuupiti Izraela od svih grieeha njegovih; ... odkuupi me, Gospodine, Bože vjerni!*), pogriešno je shvatio (kako onda, tako idanas) mesijamsko obećaanje - *novinu* koja tek dolazi. Naime, svoju je *izabranost* prećesto shvaćao kao već slobodan pristup k Bogu, zaborāavljajući na *hraamsku zaavjesu!*

⁵³Na piitanje “Tko je, kada i gdje ovlaastio Isusa-Pomazaniika da zastuupa Boga Oćca i nudi Novi Saavez ljuudima?”, odgovor je “Boog Otac saam, pri *Preobraćenju* na gori Taaboru.” Zaista, u naazoćnosti dvojice nebeskih i trojice zemaljskih svje-dooka, ćuje se Oććev glaas: *“Ovo je Siin mooj, LJubljeni - mooj Izabrānik. NJega slušajte!”*

I samo je Božja Muudrost mogla posložiti ono “nemoguće” - da ubijajuć Pomazanika, *Stuugu Jahvina*, prihvate saavez u krvi Jaganjčevoj (ponuđen: *za vaas*⁵⁴; večer prie) *na oprošteenje grieeha*. Saavez je too *Novi i Viečni*, odkupiteljski i spasonosni, ne samo za njih, nego “*i za sve ljuude*”. (Ostali se nii’su moorali i “formalno” s tiim složiti, jer nii’su biili pod Staarim Saavezom; njima je too bio neprocienjiv Boožji daar!)

I prie kraja, kako i koliko mogu (učeni!) ljuudi izmieeniti smisao Božjih rieči (“*Moje miisli nii’su vaše miisli*”, *govori Gospodin* . . .), iztaknimo ovo: I Staari i Novi Saavez počivaju na istim dvijema stožernim odredbama - zapoviedima o ljuubavi prema Bogu i o ljuubavi prema čovjeku. NJihovu “normizaaciju” je saam Boog, Jahve, sročio u Deset Zapovieedi (trii prema sebi, te sedam za međuljudske oodnose) predanih Mojsiju. A u što su se primienom (“ciepidlačkom podnormizaacijom”) u svakodnevnomu životu pretočile mnoge od tih zapovieedi, svi dobro znaamo. Foorma je postala važnijom od sadržaja - *subota je postala važnijom od čovjeka* radi kojega je određena!

Zaavjet o (i Saavez u) uzajamnoj ljuubavi ljudskom se je uzokogrudnošču i sebičnošču duboko sroozao i sveo na kruuti ugovor sa stotinama propiisa i crtiica - *uredaba ljudskih* - i na *predaju*. A njihovo strogo izvršaavanje nazvano je *pravednošču*. Kad se je *izpunilo vrieeme* i došao Emanuel-Pomazaniik, Oon sve vraća na početni smisao: *oprostiti* - svaki put, *ljuubiti* - i neprijatelje, *moliti* - i za progonitelja, *pomoći u nevolji* - i subotom, . . . I too Oon naziiva *večom pravednošču* - bez koje neema ulazka u Kraaljevstvo Božje.

Da, *Oon je Miir naš* - pomireenje naše s Bogom! Ali, još i više: svladavši viečnu tielesnu smrt, obnovio je Uzkrsnućem naš život⁵⁵. I too je najveća *novina* obećana Abrahamu kao *očcu mnogih naarooda*. Jer, *Oon je Boog živih, a ne mrtvih!*

Doista, Staari Saavez započinje s Mojsijem, a Novi - još s Abrahamom. *Novina* što ju je Boog svojom zaakletvom obećao Abrahamu, mnogo prie Mojsija i Staaroga Saaveza, bijaše obnova prijateljstva i života s ljuudima kao u prvim daanima. A *Škrinja Zaavjetna* s Božjim riečima na kamenim pločama bijaše najava i znaak za onu u kojoj će se žiiva Rieč Božja utieloviti.

Naša, nama nedovršiva, priča je gotova. A njeezono slaavno dovršeenje izčekujemo!

⁵⁴Dvanaestorica apostoola predstavlja dvaanaest plemeena Izraelovih!

⁵⁵Sveeti Pavao nam posviščuje: *Da Krist nii’je uzkrsnuo, uzaludna bi biila vjera naša!*

⁵⁶Otaajstvena priča u pjesmi - Zašto?

Ono što je ljudskomu umu neshvatljivo ili što nadilazi njegov razumski doseg, a srđce ipak vjeruje da tako jest, neema smisla pokušavati pojasniti razumskim razlozima ("argumentima"). Naime, stvaar je u tomu da njih, odgovarajućih i potrebnih za ljudsko rasuđivanje, u takvu slučaju **neema!**

Ali tada nastupaju duša i srđce te neodoljivo nukaju: vjeruj i **pjevaj!**

Nek' razum plitak u'mene
sad' ove rimee obraane:
U troje jedno - ljuubav jest;
obiitelj sretna - njezin plees.

Oo, LJuubavi jedincata,
nad'vriemenska, nad'proostorna,
bez'uuvjetna, nedieljiva,
a skupna u osobama!

Otaajstvo too neshvaljivo
Tii Troojstvom svojim kazuješ:
sve ono što 'viek saamo je,
too ljuubav biti ne'može.

I u'dvoje kad jaaviš se,
još nii'si Taa gdje život vr'je:
bez ploda, želje za trećim,
jalovost plodi sebičnim'.

A da Te čovjek okusi,
na zemlju k nama sišla si
i smrtnu put odjenula
za zagrljaj obiiteljski.

U Troje Jedno - LJuubav Jest;
Obiitelj Sveeta - NJeez'na čeast!

⁵⁶Na Bezgriješno začecje, st. '24.

⁵⁷Niti jedno slovo se ne smije izbrisati - Zašto?⁵⁸

Gospodin jasno reče svojemu naarodu da nii'je došao Zaakon uk-inuti, nego ga izpuniti. I da ništa od onoga što je u Zaakonu nee'će prooći dok se sve ne sbude A onda je oštro upozorio što čeka moguće "revizioniste"! Too se može učiniti čudnim, nekomu i protuslovnim, kad se uzporeedi s NJegovim priekorom o vršenju svakodnevnih propi-isa, tj. o *napuuštanju uredaba Božjih* pri vršenju, i njihovom zamienom "praktički ugodnijom" *predajom ljudskom*.

No, kad se dublje promisli, otkriiva se praavi smisao NJegova priekora i upozoreenja. Naime, gotovo redovito, u srži svake uredbe (zapoviedi) Božje stoji ono **što** se treba činiti, dok uredbe ljudske (predaja) propisuju **kako** too činiti. Budući da je, u odnosu s Bogom, ono *što* nužno duhovno, unutarne i skrovito, a ono *kako* redovito tvaarno, vanjsko i vidljivo, too se je, vremenom, *što* počelo svoditi (pa i procienjivati) na ono (onim) *kako*. Kraajnji izhod: *kako* je postalo važnijim (pa i bitnim) od onoga *što*. Sažeto: "Subota je postala važnijom od čovjeka." Gospodin Isus je too staanje opiisao prooročkim riečima Izaijinim: *Naarod me ovaj uustima časti, a srdce mi je daleko od mene. Uzalud me štiju naučavajuć naauke - uredbе ljudske*.

Kako se Boga štije i časti, hvaali i slavi, i srdcem? Najprije, trebamo biti poput dietce: puni vjere, pouzdaanja i ljuubavi prema NJemu (prve trii zapoviedi), a prema bližnjima (preostalih sedam zapoviedi), Oon je sažeo pod *veću pravednost*: oprostiti svaki put, podnositi uvriede i zlostavljanje, ljuubiti neprijatelje, moliti za zločince ..., a to se dokazuje djelima: od početnoga - *nasititi glasnoga*, pa sve do onoga - *pohoditi utamničenoga*.

Ali tiim razmaatranjem nii'smo odgovorili na naaslovno piitanje. Naprotiv, proizlazi da smo ga još više zamrsili i znatno otežali! Premda je, dakle, u Piismu (Zaakonu) ljudski *kako* u mnogočemu, doista, izkrivio Božje *što*, Gospodin zabranjuje da se išta od zapiisanoga izpušta ili odbacuje. Noorme što izkrivljuju ili promašuju sržni smisao Božjih zapoviedi nii'su, nužno, donešene namjerna takvima, nego su, najčešće, posljedica koliko oslabljene vjere, manjkava ufanja, te neprestane tielesne ovisnosti o tvaarnim dobrima i želje za sigurnošću, toliko i čovjekova plitka razuma i kratke pameti⁵⁹.

⁵⁷Na Stipanje, st, '24.

⁵⁸v. i priču na str.59.

⁵⁹Podsjetimo se kakvoga je Mesiju (Odkupitelja i Spasitelja, v npr. broojne psaalmel!) očekivao ondašnji izraelski naarod! A takvoga, čini se, i dandanas čekaju židovski vjernici.

Zašto se unatoč tomu, ipak, u Zaakonu ništa ne'smje, pa i nee'će, brisati ni izpuštati?

Najkrać i najvjerojatniji odgovor: Jer je rieč Božja istinita i nepromienjiva i, jednom poslana ljuudima, *ne vraća se Bogu bez ploda*, tj. *dok se sve ne sbude*. Svi, dakako, shvaćamo da too što nezrielo dieete često prolagodi izvršenje oćeve zapoviedi svojoj volji ili želji, u zapoviedi ništa ne mieenja! Ali onaj tko vršenje prilagođuje sebi, duužan je doosliedno se toga držati - sve dok ne uvidi i prizna pogriješku, te prihvati prosvietljujuću istinu, pa počne po njooj i s njoom žiivjeti.

Taa sav "prieepor" u Isusovu odnosu prema židovskim starješinama, farizejima i pismoznancima sažet je u ovoj rečenici iz Ivanova *Prooslova* (što podpuno pojašnjuje Šimunova proročanstva u Hraamu!): *Svietlo istinsko koje prosvietljuje svakoga čovjeka doode na svieet; bijaše na svieetu, i svieet po NJemu posta, i svieet Ga ne upozna.*

Budući, dakle, da ondašnji židovski starješine, pismoznanci i farizeji nii'su povjerovali da je Isus iz Nazareta obećani Mesija, onaj koji je došao **izpuniti a ne dokinuti** Piismo (Zakon predan Mojsiju i Zaavjet dan praotcu Abrahamu!!), biili su duužni i dalje se držati Piisma. Isto, dakako, vriedi i danas za sve koji ne vjeruju da je Isus iz Nazareta Pomazanik Božji - Krist Gospodin. Kakva im je budućnost, samo Boog zna. A onima koji su NJemu i u NJega tada povjerovali, Oon (koji izpuunja staaro, tj. Piismo - Staari Zaavjet) najavljuje: *Evo, sve činim novo.*

Napokon, Učiteljeva *prispodoba o pšenici i kuukolju* ima duboko značenje i u ovom razmaatranju. Doista, neupućeno čupajuć ljudski kako-korov moglo bi se dogoditi da se, i nehotice, izčupa i koji klaas Božje *što-pšenica*.

⁶⁰Biblija u napeticama - Zašto?

Današnji čovjek žuudi za svakojakim pa i kraajnjim uzbudeenjima i gotovo da je o njima ovisan traazeč sve jaču i jaču "doozu". Neko-liko je očitih uzrooka tomu, ali u njihovu razčlanbu oovdje nee'čemo ulaziti. Samo čemo navezti onaj osnovni: izkriivljeno, pa i pogriešno, poimanje *čudesnoga* u sbiiivanjima i događajima. Držimo li, naime, da je *čudo* u svieetu izniman ili veoma rieedak ili protupriirodan događaj⁶¹, skreenuli smo s puuta prema spoznaji celovite istine o stvaarnosti - fizičkoj i metafizičkoj. I dok too svatko osobno ne zamieeti, nikakvi ga priečaci ni nadomiestci nee'če moč zadovoljiti ni smiiriti. .

Jer istinsko čudo nii'je "ekscs", tj. iznimka ili velika rieedkost ili što naaravi protivno, nego neprestano i redovito ili učestalo ponaavljanje onoga što nam se čini da je samo po sebi razumljivo ili "priirodno zadano".

Božje djelo - sva stvaarnost koja nas okružuje, vidljiva i nevidljiva, a koje smo mi, ljuudi, najvažniji i najvriedniji dio - veče je i čudesnije od svih čudesa što bi ih čovjek ikada mogao i zamisliti. A neprekidnost toga, skrovitoga i vidljivoga, Božjeg djelovanja⁶², kroz svu ljudsku poviest, tvori čudesni dugački laanac od tako i toliko uzbudljivih *napetica* da mu neema premca ni u najrazigranijoj ljudskoj maašti. Unatoč tomu, oholi čovjek umišlja da je sve too tek izhod u spletu samonastalih priirodних siila, te ponešto ljudskoga voljnog djelovanja i poneke slučajanosti.

Nee'čemo dalje o tomu obćenito, več čemo samo posložiti jednu od više mogućih *nizaanka* u bogatu smislenu slieedu *biblijskih napetiica* (s kratkim natuknicama), koja odkriiva čudesno i proviidnostno Božje neprestano djelovanje.

I. Prvi paad

Umjesto da ga (*Raajski Vrt*) obrađuje i čuuva, čovjek je, zaveden i prevaren od *Zloga*, poželio da njiime gospodaari.

II. Kajin i Abel

Kakva žrtva je Bogu ugodna i kako, čovjeku teežko shvatljivo, Oon na njuu odgovara?

III. Što je Noina laada, a što obč potop*

Samo *petero pravedniika* je, možda, dostatno da se pošteei graad, ali ne i da se spaasi sav svieet.

⁶⁰st, u žežiin Kršteenja Gospodinova, '25.

⁶¹za neke i nemiguč pa, dakle, ni *ne postoji*!

⁶²"*Otac mooj neprestance raadi. Zato i jaa raadim.*"

IV. Abraham i Saavez-Obećanje (Zaavjet)

Ne, tii, Abrahame, a ni tvoji potomci ... za mene, nego *ču* jaa, Jahve, žrtvovati svojega siina za vaas i za sve ljuude.

V. Ezav i Jakov-Izrael

Božji blagoslov po NJegovu svećeniku, čak i prievarem dobiven, ne može se poništiti ni povući. Doista, NJegova Rieeč je neopoziva i nepromienjiva.

VI. U Egipat - kao i praotac

Poklonit će mu se njegovi koji ga za dvaadeset srebrniika prodaše svojoj starijoj braći - Išmaīlcima, dok će Jakov proročanski blagosloviti svoje potomstvo.

VII. Mojsije i Piismo (Zaakon)

Zar si zaavidan sbog mene? Oh, kad bi sav naarod Jahvin postao prorokom! Kad bi Jahve na njih izlio svooga Duha!

Taa ni'je too za vaas prazna rieeč, jer ona je vaš život. Sbog ove rieeči živjet ćete dugo na zemlji koju ćete, priesavši Jordan, zaposjesti.

VIII. Kraaljevi

Šaul, David, Salomon ...

Reče Gospodin Gospodinu mojemu: "Sjedi mi sdena dok ne položim neprijatelje tvoje za podnožje nogama tvojim!"

IX. Prooroci

Samuel, Ilija, Elizej, Izaija, Jeremija, Ezekiel, Daniel, Jona ...

Evo: Djevica će začeti i roditi siina, i nadjenut će mu se ime Emanuel

X. Job

Najjači vjerniici i najveći pravedniici najviše pate i trpe. A sućutno prijateljsko mudrovanje o raazlozima dodatna im je muka i velika kušnja.

XI. Marija i Elizabeta

Fiat mihi! - vriemenska razdielnica.

Taa odkuda meni da mi dođe mati Gospodina mojega?

XII. Novi Ilija

... između rođenih od žene ne uzsta veći od Ivana Krstitelja.

XIII. Isus Krist - Svietlo na prosvietljenje naarooda i Spasitelj

Koga Otac šalje na svieet? Što je prvotna volja Božja? (*Boog ni'je poslao Siina svooga da suudi svieetu, nego da se svieet spaasi po NJemu.*) Prvo Šimunovo proročanstvo!

XIV. Isus Krist - Jaganjac Božji i Odkupitelj

Boog dopuušta da se prvo izvrši ljudska volja. Božji paradoks: Ubijajuć Spasitelja, Izabrani Naarod prihvaća Odkupljenje i Odkupitelja. (*Krv Njegova na naas i na diećcu našu!*) Drugo Šimunovo proročaanstvo!

XV. Uzkrsnuće Kristovo

Što traažite Žiivoga među mrtima? Pashom kroz svoju tielesnu smrt - “zmijin daar” čovjeku - Oon je svlaadao smrt i otvorio puut u život viečni!

XVI. Neprekidni rat

Zmaj ognjeni (i njegovi sluuge) vs. Crkva Kristova - vjernička svakodnevice većevo dvie tisuće godiina. *Odkrivenje*. Crkva je nenadvladiva jer sazdana od ljuubavi. (*Šimune, siine Ivanov, ljuubiš li me?*) A objavljeno nam je da će prooći sve osim ljuubavi.

Na kraju, što su zaiosta praava čudesu, na kontinuitet i opetovanost (a ne na iznimnu riedkost!) kojih kroz odabranu *nizanku* neizravno ukazujemo? Spomeenut ćemo samo četiri. Prva dvaa su vidljiva i provjeriva, a druga dvaa - skrovita i otaajstvena:

- **prirodne siile** što raznoliko i posvuda djeluju, a sve one su tek očitovanje jedne jediine Sile - viečnoga Loogosa - prauuzroka i smislenoga tvorca onoga što shvaćamo proostorom i vriemenaom, kao i svega u njima, a saama ostaje čovjeku nedokučivom jer je ona viečni i nepromienjivi Biitak: Jaa Jesam;

- **život u milijuunima obnovljivih i promienjivih tielesnih obliika**, dok ga ohol čovjek uporno, a bezuzpješno, traaži (oondje gdje ga saam naađi ne može) ne shvaćajući da život **nii’je što** (u proolaznu tieelo), **nego tko** (u neproolaznu duhu);

- **Gospodinovo utielovljenje** - žrtvovani, a opet žiivi Jaganjac Božji na svakoj sveetoj misi - za našu spasonosnu duhovnu hraanu. Ponaavljajuće čudo pred kojim bismo, na tlu prostrti, u bezkrajnoj duhovnoj zahvaalnosti i poniznosti moorali ostati posve nieemi;

- **neprestano i opetovano opraaštanje naših grieeha i pries-tupa** čim ih izkreno i razkajano priznamo. A too bezkrajno milosrdno opetovanje je doista čuda nad svim čudesima - čudo neshvatljivoga i neproničivoga Božjega Jastva očitovanoga u neizcrpnoj i viečnoj LJubavi!

⁶³Veća pravednost - Zašto?

Gospodin Isus, u *Evandeoskoj Besjedi na Gori*, o *Mojsijevu Zaaknu* reče (Mt 5, 17-19): “*Ne mislite da sam došao ukinuti Zaakon ili Prooroce! Nii’sam došao ukinuti, nego izpuniti. Zaista, kaažem vam, dok ne proode nebo i zemlja, ne, ni jedno slovice, ni jedan potezić/ iz Zaakona nee’će prooći dok se sve ne sbude. ...*” A malo potom (Mt 5, 20) dopunjuje: “*Uistinu kažem vam: ne bude li pravednost vaša većā od pravednosti pismoznanaaca i farizeeja, ne, nee’ćete uući u Kraaljevstvo Nebesko.*”

Ali, što je *pravednost*, a što *veća pravednost*? Sjetimo se, prvo, Isusova očitovaanja da je *poslan samo k izgubljenim oovcama doma Izraelova* (Mt 15, 24)! K tomu, Matejevo evanđelje je piisano prvenstveno za Židoove. A za pravovjerna Židova, *pravednost* je podrazumieevala da se beziznimno pridržava svih odredaba *Mojsijeva Zaakona*. No, što bi onda mogla biti *veća pravednost*? Upravo o tomu, u nastavku svoje *Besjede*, Isus poučaaava okupljene slušatelje, a po njima i naas (Mt 5, 21-48; 6; 7, 1-12). Prisjetino se nekih Gospodinovih “kontrapuunkta” o *pravednosti vs. većoj pravednosti*!

- *Ne ubij!* - *Ne srdi se na brata svooga, ne govori mu “Glupane!”*, ni “*Ludače!*”;
- “*Ne čini preljuba!*” - *Ne gledaj ženu s požudom u srcu!*;
- “*Ne odpuštaj svoju ženu bez odpušnice!*” - *Ne odpuštaj svoju ženu nikada, osim sbog preljuba!*;
- *Ne zaklinji se kriivo!* - *Ne zaklinjite se nikako!* ... *Vaša riecec neka bude: Da - da; ne - ne!*;
- “*Oko za oko, zuub za zuub!*” - *Ne opirite se Zloomu! Pljusne li te tko po desnomu obrazu, okreeni mu i drugi! Onomu tko ti otima doolnju haljinu, prepuusti i goornju! Ako te tko prislili jednu miilju, poodi s njim dvie! Tko od tebe što zaište, podaj mu i ne okreći! se od onoga koji hoće da mu pozajmiš!*;
- “*LJuubi svooga bližnjega!*”- *LJuubite neprijatelje, molite za one koji vas progone!*;

i td. da ne navodimo sve (o milostinji, o molitvi, o postu ...). Ipak, nužno je čuti i izpravno shvatiti (pokušat čemo too na kraju) još onu predposljednju:

Ne suudite da ne budete suuđeni! Jer suudom kojim suudite bit ćete suuđeni. ...

Kako se je pojaavilo takvo i toliko provedbeno neslaaganje, ponegdje gotovo do protuslovlja, a počelo im je isto(?!): *LJuubi Gospodina, Boga svooga, iznad svega, a bližnjega svooga kao saamoga sebe!* Pa ni prvi “Božji pravilnik” (*Deset Zapovijedi: 3 + 7*) ne dopušta takvo ni toliko odstupanje. Držimo da je odgovor otajstveno sadržan u ovomu:

Čovjeku saamomu nii’je moguće (u njegovoj omeđenosti nii’je mu daano!) izpravno uskladiti bratsku ljuubav s provedbenim propisima, tj. čovjek, po sebi, nii’je sposoban za *veću pravednost*⁶⁴. Samo Boog, LJubav bezuvjetna i Muudrost bezkraajna, može pomiriti i skladno sustaviti “srđce i razum” u čovjeku - miljeniku NJegovu.

Neprestance, tiekom svekolike poviesti, vidimo i uviđamo da se saam čovjek, bez milostne Božje pomoći, neminovno suobličuje ovomu svieetu, te se, i ne htijući, odmiče od Onoga koji ga je *za sebe stvorio*. Što je još gore, u svojoj kruutoj “pravovjernosti” i pravednosti, utemeljenoj na pravilima - provedbenim noormama, umišlja da je bliži Bogu čim se čvršće drži zaakonskih odredaba što ih je saam propisao.

Ipak, ovo “saam propisao” valja dopuniti i pojasniti: “s Božjim dopuštećenjem (ovlaštećenjem)”. I zato Isus naglasuje da se “nijedno slove u Zaakonu neć izbrisati dok se sve ne sbude”. Jednom donesen i prihvaćen Zaakon moora se obdržavati sve do njegova *izpunjeenja*. A upravo Oon ga je došao *izpuniti* - ne “pravednim” (po Zaakonu) suuđenjem, nego odkupljujućim sućutnim milosrđem do smrti na križu.

Stoga se o Staaromu Saaveu smje razmišljati i kao o (pravilima-odredbama o) življenju u “vriemenu od *pravednosti*”. A ono je bilo nuždna priprava za ostvareenje njegova *izpunjeenja* (njeezine *punine*) u Isusu Kristu po Novomu Saavezu u “vriemenu od *veće pravednosti*”⁶⁵. Triebalo je, doista, za sav pali i u taami luutajućim svieet, izabrati i pripravit (barem) jedan narod da bude primjer i putokaz ostalima za ono što je vječni Božji naaum. A po njegovoj pripravi, moorao je siići i saam Emanuel da narod izabrani o tomu pouči i saam sve too djelima pokaaže i, na kraju, vlastitim žrtvovanjem dokaaže⁶⁶. Ali, nažalost, kako i koliko onda oni, tako i (razmjerno) toliko i svi mii poslie, posebice danas ...

⁶⁴A Isus upre u njih pogled pa im reče: “*LJuudima je to nemoguće, ali Bogu je sve moguće.*” (Mt 19, 26)

⁶⁵Čitajući prediivne psalme neprestance i opetovano nailazimo na izkaaze goruće žuudnje za (međuljudskom) *pravednosti* izvršeenje koje čovjek (nepravdom i tegobama pritiscut psalmist) očekuje od Boga. Ali u “osobnomu sporenju” s Bogom, psalmist redovito moli za i ufa se u (čega možda i nii’je sviestan!) *veću pravednost* Božju (prema njemu - grišniku!).

⁶⁶*Da roba odkuupiš, Siina si predao.*

Zaključimo(!): Čudesnu “Božju logiku” o *većoj pravednosti* čovjekov uum ne može do kraja proniknuti ni u potpunosti shvatiti. Preostaje mu da vjeruje Rieeči i u Rieeč! I upravo se u tomu odkriiva smisao onoga “nerazumljivog” uvjeta (za ulazak u Kraaljevstvo Nebesko) o čovjekovu *novomu rođenju iz Vode i Duha*, da bi opet mogao biti poput dieteta kojemu ni ne pada na pamet da propituje ili sumnja u roditeljsku ljubav, skrb i zaštitu.

A ono *Ne suudite!* ... ⁶⁷ rečeno nam je čak više zbog naše nedostatne ljubavi, nego zbog naše plitke spoznajne mudrosti. Naime, sjetimo li se onoga konačnog razvrstavanja na “one s desna” i “one s lijeva”, uočavamo da su jedini kriterij učinjena ili propuštena milosrdno djela za svoje bližnje. Čak se ona prva zapovied ni ne spominje!⁶⁸ Jer mnogi ~~ne~~ stajati pred liicem NJegovim a da od čovjeka za NJega, Emanuela, nikad niisu čuli. Ali su čuli i poslušali glaas iz saavjesti, po Duhu, da “Ga” uzljuube u potrebitoj braći - ljudima.

⁶⁷Nemojmo brkati suđenje s opomenom ili saavjetom ili, ob~~o~~to, utemeljenom kritikom nečijega javnog djelovanja!

⁶⁸Taa Bogu ništa ne nedostaje! Oon ne treba našu ljubav za sebe, nego Ga mii mooramo ljubiti iznad svega radi naas saamih - da bismo postali bogolikima. A jedini dokaz takve ljubavi jest uztrajno milosrđe (djelatna ljubav i praštanje) za brata čovjeka.

⁶⁹Smrt za Život - Zašto?⁷⁰

O, Marijo, nova Eevo,
 što pod Kriižom plačesh smjerno,
 Plood je tvooj na stablu zrieo,
 priimit ~~č~~š Ga sada, evo!

Mrtvo Tieelo tii ubere,
 što svu kriivnju s naas opere.
 Mač od booli probode te
 s neposluha Eeve prve.

Jabuka nam smrt donese,
 Siin u mucu ju odnese.
 Otrov njeezin je izpio,
 da bi sve naas ozdravio.

Svakom' tko Ga uzdignuta
 vjerom žiivom sad promotri,
 nee'~~č~~ tmina viečne smrti
 tieelo mu zarobit' moč~~l~~.

O, Marijo, uznesena,
 i na nebu okrunjena,
 pomozi da vjerujemo:
 Po smrti - uzkrisujemo!

⁶⁹st, na Veliki Peetak, '25.

⁷⁰Odgovor znaade i ima samo Oon.

